

The background of the cover is a photograph of a library. Tall wooden bookshelves filled with books line the walls. In the foreground, a dark leather armchair sits next to a small table with a glowing desk lamp. The lighting is warm and focused on the reading area.

ričnice
znanja i mudrosti

Amir I. Smajić

KNJIGA

2

Naslov knjige:

Riznice znanja i mudrosti
- knjiga 2 -

Priredio:

Amir I. Smajić

Izdavač:

U.G. „Kutubhana“

Urednik:

Safer Grbić

Dizajn korice:

Edis Smajić

Šerijatska recenzija:

Midhat Bašić
Adnan Fetić

Štampa:

Amos Graf d.o.o.

Izdanje:

Prvo, 1441./2019.

Tiraž:

300 primjeraka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-29

RIZNICE znanja i mudrosti. Knj. 2 / Amir I. Smajić. / - 1. izd. -
Sarajevo : Kutubhana, 2019. - 140 str. ; 18 cm

Bibliografija i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9926-8192-2-4

COBISS.BH-ID 27971334

Amir I. Smajić

RIZNICE
znanja i mudrosti
- knjiga 2 -

Sarajevo, 1441 h. god. / 2019 god.

☞ OTEŽAJ VAGU DOBRIH DJELA ☞

Imam Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, kaže: “Vaga dobrih djela otežava se slijeđenjem istine, strpljenjem na istini, prenošenjem istine onome ko pita o njoj i prihvatanjem istine od onoga ko je nudi.”¹

☞ I KADA POGODI POGRIJEŠIO JE... ☞

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, rekao je: “Onaj ko kaže o Kur'anu nešto po svom mišljenju, takav se opteretio onim što ne poznaje i uputio se putem koji mu nije naređen. Čak, ako bi i pogodio i rekao ono što je tačno – on je ipak pogriješio jer nije ušao u kuću s njenih vrata.”²

☞ OBAVEZA JE SLIJEDITI SUNNET ☞

Imam Šafija, rhm, kaže: “Svi muslimani jednoglasni su da nije dozvoljeno onome kome bude predložen sunnet Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da ga ostaviti radi nečijeg govora.”³

¹ *Idžtimā'u džujūšil-islāmijje*, str. 78.

² *Mukaddima fi usūlit-tefsir*, str. 47.

³ Ibn Kajjim, *I'ālāmul-muvekki'in*, 2/361.

Sulejman et-Tejmi, rhm, kaže: “Ti ako bi radio po olakšicama i greškama svih učenjaka onda bi tako objedinio svo zlo pri sebi.”⁴

Imam Ebu 'Amr el-Evzā'i, rhm, ističe: “Onaj ko slijedi iznimna (pogrešna) mišljenja islamskih učenjaka tako će (postepeno) napustiti islam.”⁵

Ibrahim b. Edhem, rhm, kazao je: “Ako budeš učio izolirana (odbačena) mišljenja uleme naučit ćeš tako mnogo zla.”⁶

Jahja b. Se'id el-Kattan, rhm, je rekao: “Kada bi čovjek radio po olakšicama svih učenjaka: po mišljenju (nekih) učenjaka Kufe o alkoholu, po mišljenju (nekih) učenjaka Medine o muzici, po mišljenju (nekih) učenjaka Mekke o mut'a-braku, onda bi bio fasik (veliki grješnik)”⁷

⁴ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 3/32.

⁵ Bejheki, *Es-Sunenul-kubra*, 10/356.

⁶ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ablākir-rāvi*, 2/159.

⁷ Abdullah b. Ahmed, *El-Mesail*, str. 449.

Imam 'Usman b. Se'id ed-Dārimi, rhm, kaže: “Onaj ko želi napustiti istinu on traga za izoliranim mišljenjima učenjaka i hvata se za njihove greške.”⁸

Od Isma'ila b. Ishaka el-Kādija, rhm, navodi se da je rekao: “Jednom prilikom ušao sam kod halife El-Mu'tedida, pa mi je dodao neku knjigu. Prelistao sam je, a u njoj sakupljene olakšice na osnovu grešaka učenjaka i dokazi s kojima su dokazivali. Rekao sam mu: ‘O vođo pravovjernih, pisac ove knjige je zindik (heretik)!’, a on upita; ‘Pa zar ti hadisi nisu vjerodostojni?’ Rekao sam: ‘Hadisi su onakvi kao što su prenešeni, ali onaj ko je dozvolio vino nije dozvolio mut'a-brak, a onaj ko je dozvolio mut'a-brak nije dozvolio muziku i vino. Ne postoji ni jedan učenjak, a da nema grešaka. Onaj ko sakupi greške učenjaka i radi po njima, izgubit će vjeru.’ Nakon toga je El-Mu'tedid naredio da se knjiga spali.”⁹

Imam Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, rekao je: “Učenjaci su jednoglasni da je povodjenje za

⁸ *Er-Reddu 'alel-džehmijje*, str. 124.

⁹ Bejheki, *Es-Sunenul-kubra*, 10/356.

olakšavajućim tumačenjima – bez vraćanja Kur'anu i Sunnetu – veliki grijeh i haram.”¹⁰

Hafiz Ibnus-Salāh, rhm, kaže: “Onaj ko bude tragao za razilaženjima učenjaka, pa od njihovih mišljenja birao ona koja su mu lakša on je postao – ili samo što nije postao – zindik (heretik).”¹¹

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, ističe: “Onaj ko bude tragao za olakšicama u mezhebima i za greškama mudžtehida, njegova vjera bit će tanka.”¹²

❧ O FILOZOFIMA... ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Filozofi su najveće neznalice o ilahijjatima¹³ i najudaljeniji ljudi od istine.”¹⁴ Također je rekao: “Poznato je da su oni koji veličaju filozofiju i ilmul-kelam¹⁵ i vjeruju u ono što se u te dvije znanosti zastupa, od najudaljenijih ljudi u poznavanju i slijeđenju hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ta

¹⁰ *Merātibul-'idžmā'i*, str. 175.

¹¹ *Fetāwa Ibnus-Salāh*, 2/500.

¹² *Sijeru e'alāmin*-nubela, 8/90.

¹³ tj. nauka o Bogu.

¹⁴ *Medžmu'ul-fetāwa*, 19/163.

¹⁵ tj. apologetika.

stvar je opipljiva. Kada otkriješ njihovo pravo stanje uvidjet ćeš da su oni najveće neznalice spram govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovog tajnog i javnog života. Čak ćeš vidjeti da je običan narod često znaniji od njih u tome. Vidjet ćeš da ne prave razliku između onoga što je rekao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i onoga što nije rekao, dotle da ne prave razliku između hadisa koji je mutevatir¹⁶ i hadisa koji je mevdu'u¹⁷. Njima je dovoljno da pronađu ono što se podudara s njihovim ubjeđenjima i ne osvrću se na to da li je laž ili ne.”¹⁸

❧ ŠEJHUL-ISLAM IBN TEJMIJE... ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: “Allah zna da nikada nisam vidio nekoga da ljepše živi od šejhul-islama Ibn Tejmije. Povrh svega što ga je snalazilo, od zatvora, prijetnji i potvora, ipak je živio ljepše od ostalih ljudi, bio je širokogrudniji, jačeg srca i sretnije duše. Sa njegovog lica nazirala se radost i sreća. Znali smo, kada se preplašimo, obuzmu nas loše

¹⁶ tj. na najvećem stepenu vjerodostojnosti.

¹⁷ tj. apokrifan, izmišljen, slagan.

¹⁸ *Medžmu'ul-fetava*, 4/95.

misli i Zemlja nam tijesna postane, otići kod njega, i, samo što ga ugledamo i čujemo njegove riječi, svega toga odmah nestane i pretvori se u široko-grudnost, snagu, ubjeđenje i spokojnost. Slavljen neka je Onaj koji je Svoje robove učinio svjedocima Dženneta i otvorio im njegova vrata još na dunjaluku – Kući truda, prije nego Ga sretnu na ahiretu, pa im dolazi od džennetskog mirisa, prijatnosti i ljepote ono što ih motiviše da se za njega još odlučnije bore i natječu.”¹⁹

❧ DOKAZ JE MOJ MEZHEB ❧

Imam Ebu Hanife, rhm, je govorio: “Ako se ispostavi da je hadis vjerodostojan onda je to moj mezheb.”²⁰ Još bi rekao: “Mi smo, doista, samo ljudi, danas nešto kažemo, a sutra se povratimo.”²¹

Imam Malik b. Enes, rhm, rekao je: “Zaista sam ja samo čovjek – pogriješim i pogodim, zato pogledajte moje mišljenje, pa sve što se slaže s Kur'anom i Sunnetom prihvatite, a sve što se ne slaže s

¹⁹ Ibn Redžeb, *Zejlu Tabakātil-banābile*, 4/520.

²⁰ *Hāšija Ibn Ābidin*, 1/63.

²¹ Ibn Abdil-Berr, *El-Intikā fī fadā'il-eimmetil-fukahā*, str. 145.

Kur'anom i Sunnetom ostavite.”²² Također je rekao: “Nema nikoga nakon Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, a da se ne uzima od njegovog govora i odbacuje, osim njega, sallallahu alejhi ve sellem.”²³

Imam Šafija, rhm, veli: “Svako pitanje u vezi s kojim se vjerodostojno prenosi govor Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i suprotan je mom mišljenju ja ostavljam svoje mišljenje dok sam živ, a i nakon moje smrti.”²⁴ Znao je reći: “Svaki hadis kojeg čujete od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, to je moje mišljenje, pa makar mene nikada ne čuli da ga kažem.”²⁵ I rekao je: “Ako me vidite da kažem nešto, a u isto vrijeme vjerodostojno je preneseno od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nešto suprotno tome, onda znajte da je moj razum ‘otišao’.”²⁶

²² Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlib*, 1/32.

²³ *Ibid*, 2/91.

²⁴ Ebu Nu'ajm, *Hiłjetul-evlija*, 9/107.

²⁵ Ibn Ebi Hātim, *Ādābus-Šāfi'i*, str. 94.

²⁶ Ebu Nu'ajm, *Hiłjetul-evlija*, 9/106.

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: “Mišljenje Evza'ija, mišljenje Malika i mišljenje Ebu Hanife, sve su to mišljenja, kod mene su na istom stepenu, nego je dokaz u predajama.”²⁷ Također je govorio: “Nema nikoga od ljudi, a da se ne uzima od njegovog govora i odbacuje, osim Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem.”²⁸

❧ TAKVI NE ZASLUŽUJU POŠTOVANJE! ❧

Ibn Hānī'i prenosi da je Ahmed b. Hanbel, rhm, bio upitan o čovjeku koji vrijeđa ashaba Mu'aviju b. Ebi Sufjana, radijallahu anhu, da li treba klanjati iza takvoga?,²⁹ pa je odgovorio: “Ne, neće se klanjati iza njega jer takav nema nikakve svetosti!”³⁰

❧ SKRUŠENOST JE U SRCU ❧

Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, vidio je nekog čovjeka kako je pognuo glavu iz skrušenosti,

²⁷ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlib*, 2/1082.

²⁸ Ebu Davud, *Mesāilul-imam Ahmed*, str. 276.

²⁹ tj. kada klanja kao imam i predvodi druge u namazu.

³⁰ *Mesāil Ibn Hāni*, 1/60.

pa mu je rekao: “O ti, podigni glavu! Skrušenost je u srcu!”³¹

❧ BJEŽI OD MENE! ❧

Malik Ebu Hišām prenosi: “Jednom prilikom hodao sam s Mis'arom b. Kidāmom, rhm, pa ga je sreo jedan šiija. Taj čovjek mu nešto reče, a Mis'ar uzviknu: ‘Bježi od mene ti si, doista, šejtan!’”³²

❧ I PAS ZNA KO SU ONI... ❧

Hafiz Ibn Tāhir el-Makdisi, rhm, prenosi: “Čuo sam Abdulmu'mina b. Abdussameda ez-Zāhida u Tenesu³³ kako kaže: ‘Kod nas u Tenesu bio je jedan čovjek, šiija (rafidija). Na putu ka njegovoj kući boravio je pas kraj kojeg su inače prolazili ljudi, stariji i mlađi, ali pas nikoga ne bi dirao i uznemiravao, osim kada bi prolazio ovaj šiija - odmah bi mu trgao odjeću i ujedao ga. Tako se dešavalo sve dok se to nije učestalo i taj čovjek postao poznat po tome. On se požalio namjesniku sultāna³⁴, koji je

³¹ Ibnul-Kajjim, *Medāridžus-sālikin*, 1/559.

³² Lālekai, *Šerbu usūli 'iatikād*, 8/1544.

³³ grad u Alžiru.

³⁴ tj. gradonačelniku.

također bio istog mezheba (šiija), ali tajno, pa je on naredio da se istuče pas i otjera iz te mahale. Nakon određenog vremena pas je ugledao ovog šiiju kako sjedi ispred jednog dućana na pijaci, pa se popeo na krov dućana i pomokrio se tačno na šiiju. Poslije toga čovjek je, sav izbezumljen, napustio grad Tenes.³⁵ Šejh Abdulmu'min kada mi je ispričao ovaj događaj, u prisustvu je bila skupina ljudi iz te mahale i svi su znali za taj slučaj i za tu osobu, a priča je bila svima poznata u gradu Tenesu.”³⁵

❧ SKROMNOST VELIKANA ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, napisao je jedno kraće leksikografsko djelo u kojem je sakupio imena i biografije učenjaka hadisa koji su živjeli u njegovom vremenu. U tom djelu napisao je i svoju biografiju, ali je rekao sljedeće: “Napisao je on knjiga, kaže se da su korisne, a skupina im daje prednost i hvali ih, ali on bolje zna samog sebe i svoju manjkavost u spoznaji i djelima. Neka je

³⁵ *El-Mensūr minel-hikajati ves-suālāt*, str. 41.

Allah na pomoći i nema snage osim uz Njega! Kojeg li uspjeha ako mi iman bude kako treba!”³⁶

❧ ISKRENOST ❧

Ebu Zur'a er-Razi, rhm, upitao je imama Ahmeda b. Hanbela, rhm: “Kako si spasio se od Mu'tesimove sablje i Vasikovog³⁷ biča?”, a on mu reče: “Iskrenost kada bi bila stavljena na ranu odmah bi je izliječila!”³⁸

❧ ŠTA REĆI ZA NAS?! ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Žao mi je što sam potrošio većinu svog vremena u nešto drugo mimo izučavanja Kur'ana.”³⁹

❧ MOJ DŽENNET JE U MOJIM PRSIMA... ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, pripovijeda: “Čuo sam našeg šejha, šejhul-islama Ibn Tejmijju, Allah mu učinio dušu čistom i mezar svijetlim, kako govori: ‘Na dunjaluku ima džennet, onaj ko u njega

³⁶ *El-Mu'džemul-mubtessu bil-muhaddisin*, str. 97.

³⁷ Mu'tesim i Vāsik bili su halife u njegovo vrijeme.

³⁸ Ibnul-Dževzi, *Menākibul-imam Ahmed*, str. 474.

³⁹ Ibn Redžeb, *Zejlul Tabakātil-hanābile*, 4/519.

ne uđe, neće ući ni u Džennet na ahiretu.’ Jednom prilikom mi je rekao: ‘Šta mi mogu moji neprijatelji!? Moj džennet je u mojim prsima. Gdje god da odem, on ide sa mnom i nikada se od mene ne odvaja. Kada me zatvore, to je moja osama (s Allahom), ako me ubiju, to je moj šehadet, a ako me protjeraju iz moje zemlje, to je moj turizam.’ Dok je bio zatvoren u tvrđavi (u Damasku) govorio bi: ‘Kada bi potrošio zlata kolika je ova tvrđava, ne bih se mogao zahvaliti na ovoj blagodati u kojoj se nalazim’ – ili je rekao – ‘ne bih im se (onima koji su ga zatvorili) mogao time odužiti na hajru koji me je zadesio.’, ili je rekao nešto slično tome. Dok je bio u zatvoru dovio bi na sedždi: ‘O Allahu, pomози mi da Te spominjem, da Ti budem zahvalan i da Ti lijepo činim ibadet!’ Jednom je rekao: ‘Zatvoren je onaj čije srce je udaljeno od Allaha i zarobljen je onaj koga su strasti zarobile!’”⁴⁰

❧ NOSIOCI KORISNOG ZNANJA ❧

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, kaže: “Od znakova onih koji posjeduju korisno znanje jeste da

⁴⁰ Ibn Redžeb, *Zejlu Tabakātil-hanābile*, 4/519-520.

ne vide pri sebi nikakvu posebnost spram drugih niti se uzdižu na veliki stepen, nego preziru srcima preporuke i pohvale i ne uzdižu se iznad drugih ljudi.”⁴¹

❧ DA LI TE JE POGODILA FITNA? ❧

Od Huzejfe b. el-Jemana, radijallahu anhumu, prenosi se da je rekao: “Onaj ko među vama želi da spozna da li ga je pogodila fitna ili ne neka pogleda da li sada smatra halalom ono što je prije smatrao haramom i da li smatra haramom ono što je prije smatrao halalom. Ako je tako, onda je, zaista, upao u fitnu.”⁴²

❧ KOD ALLAHA JE BOLJE... ❧

Salih b. Ahmed b. Hanbel rekao je svom ocu (imamu Ahmedu): “Čuo sam da je neko Ahmedu ed-Devrekiju poklonio hiljadu dinara!?” a imam Ahmed b. Hanbel, rhm, mu reče: “Sinko moj: **‘... a opskrba Gospodara tvoga je bolja i vječna.’** (*Ta-Ha, 131*)”⁴³

⁴¹ *Fadlu 'ilmis-selefi 'ala ilmil-balef*, str. 8.

⁴² Hakim, *El-Mustedrek*, 4/514, br. 8443.

⁴³ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 9/179.

❧ NIJE SVAKI MUŠKARAC PAMETNIJI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje el-Harrani, rhm, tvrdi: “Nema sumnje da među ženama ima onih koje su razumnije i pametnije od mnogih muškaraca.”⁴⁴

❧ SPOMINJANJE LJUDI JE BOLEST ❧

Imam Abdullah b. Avn el-Muzeni, rhm, kaže: “Spominjanje ljudi je bolest, a spominjanje Allaha je lijek!”, a hafiz Zehebi, rhm, dopunjava: “Eh, tako mi Allaha, nama je se čuditi i našem džehlu! Kako to da ostavljamo lijek, a hrlimo ka bolesti!? Uzvišeni je rekao: **‘Spomenite vi Mene, pa ću i Ja vas spomenuti...’** (*El-Bekare, 153*)”⁴⁵

❧ NEKA OBORE POGLEDE... ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Mnogi islamski učenjaci smatraju da ženama uopće nije dozvoljeno da gledaju u muškarce strance, svedjedno radilo se o pogledima uz strasti ili bez strasti.”⁴⁶

⁴⁴ *Medžmū'ul-fetava*, 6/447.

⁴⁵ *Sijeru e'alāmin-nubela*, 6/369.

⁴⁶ *Medžmū'ul-fetava*, 15/397.

❧ NE POZNAJE NI SVOJ STEPEN ❧

Hafiz Ebu Abdullah ez-Zehebi, rhm, kaže: “Neznalica ne poznaje čak ni svoj lični stepen, pa kako onda da poznaje stepen nekog drugog!?”⁴⁷

❧ OPASNOST OGOVARANJA ❧

Ebu Hamid el-Gazali, rhm, je rekao: “Gibet (ogovaranje) je grom koji uništava dobra djela. Onaj koji ogovara druge je poput čovjeka koji postavi katapult i njime gađa svoja dobra djela istočno i zapadno i sa svoje desne i lijeve strane.”⁴⁸

❧ GURBET VJERE ❧

Šejh Abdurrahman b. Jahja el-Mu'allimi, rhm, kaže: “Učenjaci koji su poznati po pozivanju na dobro i odvrćanju od zla su pojedinci koji se mogu prebrojati na prste dok se velika većina učenjaka zadovolji šutnjom. U kasnijim stoljećima harami/griješni su raširili se među kraljevima, emirima, ulemom i običnim svijetom, a ostao je samo mali broj učenjaka koji su opet pojedinci i koji ništa ne

⁴⁷ *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 11/321.

⁴⁸ Vidjeti: Munavi, *Fejdul-Kadir*, 3/129.

smiju učiniti. Kada jedan od njih sakupi snage i nešto prigovori i osudi, običan narod kaže: ‘Ovaj se suprotstavlja ostalim učenjacima i običajima naših prethodnika!'; ostali učenjaci kažu: ‘Ovaj razbija konsenzus i otvoreno poziva u novotariju!'; kraljevi i emiri kažu: ‘Ovaj čovjek želi prouzrokovati fitne i posijati smutnje i nered. Nemoguće je da istina bude uz njega, a svi ovi učenjaci i oni koji su bili prije njih da budu u zabludi! U svakom slučaju, sveopća korist (maslaha) nalaže da ga kaznimo i naučimo pameti!'; a preostali koji slijede istinu kažu: ‘Ovaj sebe dovodi u opasnost i izlaže se belajima i problemima. Trebao je postupati kao što postupaju i drugi!’ Eto, tako dolazi do gurbeta (čudnosti) vjere, *'Inna lillahi ve inna ilejhi radž'i'un!* (Svi smo Allahovi i svi se Njemu vraćamo).”⁴⁹

❧ NE RASIPAJ SVOJA DOBRA DJELA... ❧

Abdurrahman b. Mehdi, rhm, je rekao: “Da mi nije mrsko to što ljudi griješe prema Allahu, poželio bih da me svi ljudi ogovaraju. Pa zar ima išta bolje

⁴⁹ *Āsārul-allāmetil-Mu'allimi, 'Imāretul-kubūr fil-islam, 5/114.*

od toga da nađeš dobro djelo na Sudnjem danu zapisano u Knjizi, a ti se nisi mučio da ga uradiš.”⁵⁰

❧ PONIZNOST UČENJAKA ❧

Ejjub b. Temime es-Sehtijani, rhm, je rekao: “Islamski učenjak bi trebao da na svoju glavu stavi prašinu iz poniznosti prema Allahu, dželle šanuh.”⁵¹

❧ RAZUMIJEVANJE PRIORITETA ❧

Ebu Hafs Siradžuddin el-Bezzar, rhm, jednom prilikom zatražio je od šejhul-islama Ibn Tejmije, rhm, da napiše knjigu iz fikha u kojoj će pojasniti svoja mišljenja, pa da se na njih oslanjaju (učenici) u izdavanju fetvi, a na što mu je odgovorio: “Pitanje razilaženja u furū'ima⁵² nije toliko opasno jer su mišljenja blizu jedna drugima. Ako bi musliman slijedio u tim pitanjima nekog od učenjakā koji inače bivaju slijedeći dozvoljeno je da radi po njihovom mišljenju – osim ako je siguran da je dotični stav pogrešan. Međutim, kada je riječ o

⁵⁰ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 9/195-196.

⁵¹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/566.

⁵² tj. fikhu, obredima, ibadetima.

usūlima,⁵³ uvidio sam da su sljedbenici novotarija, zabluda i strasti (...) doveli do velike krize i prouzrokovali ogromnu opasnost širenjem zabluda. Uvjerio sam se da mnogima od njih nije cilj ništa drugo osim da naruše Sveti šerijat Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, koji je iznad svih drugih vjera. Većina tih novotara odvela je narod do toga da posumnjaju u ispravnost osnova svoje vjere. Zato, rijetko da možeš čuti ili vidjeti nekog da se okrenuo od Kur'ana i Sunneta i prihvatio njihovih govora i tekstova, a da nije postao zindik ili, pak, ni sam nije čvrsto ubijeden u svoju vjeru i akidu. Kada sam uvidio da je stanje ovakvo došao sam do zaključka da je dužan svako ko je u mogućnosti dokinuti njihove šubhe i neistine, pobiti njihove dokaze i zablude, te uložiti krajnji napor u razotkrivanju njihovih kontradiktornosti i dokazivanju neispravnosti njihovih argumenata – braneći tako čistu monoteističku vjeru i vjerodostojni i jasni Sunnet.”⁵⁴

⁵³ tj. osnovama vjere, akidi, tevhidu.

⁵⁴ *El-E'alamul-'alijje fi menākibi Ibn Tejmiije*, str. 33-34.

❧ POSVETI SE SEBI ❧

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: “Neka se Allah smiluje čovjeku koji se posveti samom sebi, umanju razgovor s drugima, prihvati se učenja Kur'ana, plače zbog svog (izgubljenog) vremena, posveti se izučavanju Buharije i Muslima i obožava Allaha prije nego ga pretekne edžel (smrt). O Allahu, olakšaj nam i smiluj se!”⁵⁵

❧ NAMAZ U DŽEMATU ❧

Se'id b. Musejjeb, rhm, kaže: “Onaj ko redovno klanja pet dnevnih namaza u džematu ispunio je kopno i more ibadetom.”⁵⁶

❧ ULEMA JE DUŽNA DA POJASNI ❧

Ibnul-Vezir el-Jemani, rhm, kaže: “Islamski učenjaci, Allah bio s njima zadovoljan, kada bi ostavili odbranu istine iz straha od ljudi tako bi pronevjerili mnogo emaneta i bojali se onoga što je bezvrijedno.”⁵⁷

⁵⁵ *Tezkiretul-huffāz*, 2/86.

⁵⁶ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlijā*, 2/162.

⁵⁷ *El-'Avāsimu vel-kavāsım*, 1/223.

❧ STAVI SVOJ JEZIK U ZATVOR ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, tvrdi: “Na Zemlji ne postoji ništa što zaslužuje dugotrajniji zatvor od jezika.”⁵⁸

❧ PRAVEDNI VLADARI... ❧

Kada je bilo rečeno pravednom halifi Omeru b. Abdulazizu, rhm, da je njegov sin kupio prsten u vrijednosti od hiljadu srebrnjaka, napisao mu je sljedeće pismo: “Čuo sam da si kupio prsten za hiljadu srebrnjaka, pa ga odmah prodaj i za te pare nahrani hiljadu gladnih osoba, a onda sebi kupi željezni prsten za samo jedan srebrnjak i na njemu ugraviraj: ‘Allah se smilovao čovjeku koji poznaje svoj stepen!’”⁵⁹

❧ TREBA JOŠ VIŠE DA GA VOLIŠ ❧

Šejh Muhammed b. Salih el-'Usejmin, rhm, kaže: “Čovjek kada se razide s tobom u nekom mišljenju, na osnovu dokaza, a ne iz inata, trebao bi da ga još više voli. Jer, onaj ko s tobom se razide na

⁵⁸ Taberani, *El-Mu'džemul-kebir*, br. 8746.

⁵⁹ Kurtubi, *El-Džāmi'u li abkāmil-Kur'an*, 1/566.

osnovu dokaza, znaš da se ne pretvara pred tobom, ne ustručava te se, nego je otvoren kao što si i ti otvoren, dok inadžiji uopće nije cilj istina.”⁶⁰

❧ DA GA ALLAH NAGRADI! ❧

Šejh Abdurrahman es-Sa'di, rhm, prenosi da je jednom prilikom njegov šejh Ibrahim b. Džasir, rhm, žestoko zaplakao dok su pred njim čitali poznato djelo *Minhādžus-sunnentin-nebevije* od šejhul-islama Ibn Tejmijje, rhm, u kojem inače odgovora velikom šiitskom učenjaku Ibn el-Mutahhiru el-Hilliju i pojašnjava njegove zablude. Ibn Tejmijje, rhm, u toj knjizi prvo bi spomenuo zablude i šubhe tog zabludjelog šiije, pa bi onda odgovorio na njih i pobio ih jednu po jednu. Šejh Ibn Džasir, rhm, zaplakao je upravo dok su čitali spomenute šubhe i zablude. Jecao je i u suzama molio Allaha da se smiluje šejhul-islamu Ibn Tejmijji, rhm, i nagradi ga najboljom nagradom. “Braćo moja”, reče šejh nakon što se malo pribrao, “da Allah nije poslao ovom zlikovcu i njemu sličnim nekoga poput ovog velikog imama (Ibn Tejmijje), pa ko bi to mogao

⁶⁰ *Eš-Šerhul-mumtī'a*, 4/159.

odgovoriti na sve ove njegove zablude i ko bi mogao pobiti njegove dokaze?!”⁶¹

❧ KLANJANJE NAMAZA IZA NOVOTARA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Ako bi klanjač znao da je njegov imam novotar koji poziva u novotariju ili grješnik koji javno griješi, ali je riječ o zvaničnom imamu tako da nije moguće klanjati osim za njim, kao imam za džumu namaz ili bajram ili na hadždžu i Arefatu i slično tome, onda je propisano klanjati za njim kod izrazite većine učenjaka prvih i potonjih generacija. To je stav imama Ahmeda, Šafije, Ebu Hanife i drugih. Zato su govorili u knjigama o akidi da je propisano klanjati džumu i bajrame iza svakog imama, svejedno bio pobožan ili grješan. Isto tako, ako se u selu ne nalazi osim jedan imam, propisano je za njim klanjati namaze u džematu jer je namaz u džematu bolji od namaza pojedinca, iako je imam grješnik. Ovo što smo spomenuli je stav izrazite većine islamskih učenjaka: Ahmeda, Šafije i dr. Naprotiv, po mezhebu imama Ahmeda namaz u džematu je

⁶¹ Abdullah Alu Bessam, *Ulemāu Nedžd*, 1/281.

stroga dužnost i onaj ko ostavi klanjanje džume i džemata iza grješnog imama takav je novotar kod imama Ahmeda i drugih imama Sunneta.”⁶²

❧ PAZI ČIME SE HRANIŠ ❧

Fudajl b. Ijjad, rhm, prenosi da je neki čovjek upitao imama Sufjana es-Sevrija, rhm, o vrijednosti klanjanja u prvom saffu, pa mu je rekao: “Potrudi se da hrana koju jedeš bude od halala i slobodno klanjaj u zadnjem saffu!”⁶³

❧ NIJE HARAM NASMIJATI SE ❧

Ibn Omer, radijallahu anhumā, bio je upitan: “Da li su ashabi se smijali?”, pa je rekao: “Jesu, iako je iman u njihovim srcima bio jak poput planina!”⁶⁴

❧ KO ZAISTA VOLI ALLAHA?! ❧

Hasan el-Basri, rhm, pripovijeda: “Neki ljudi u vremenu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, su rekli: ‘O Muhammede, mi zaista volimo

⁶² *Medžmū'ul-fetāva*, 23/352-353.

⁶³ Bejheki, *Šu'abul-iman*, 7/514.

⁶⁴ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlijā*, 1/311.

našeg Gospodara!’, pa je Allah objavio ajet: **‘Reci: Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehе vam oprostiti.’** (*Alu Imran, 31*). Tako je učinio slijеđenje Njegovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, znakom koji pokazuje ko su oni koji istinski vole Allaha, ali i uzrokom kazne onih koji mu otkazu pokornost.”⁶⁵

❧ TEŠKO SE TAKVOM! ❧

Hafiz Ibn Kesir, rhm, kaže: “Teško se onom ko mrzi ashabe Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, ili ih grdi i vrijeđa ili pak grdi samo neke od njih!”⁶⁶

❧ DRŽI SE PRAVOG PUTA... ❧

Ebul-Ālije, rhm, je rekao: “Slijedite pravi put, a to je islam i nemojte skretati s tog puta desno ili lijevo. Držite se sunneta vašeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i upute na kojoj su bili njegovi ashabi.”⁶⁷

⁶⁵ Ibn Džerir, *Džāmi'ul-bejān*, 5/325.

⁶⁶ *Tefsirul-Kur'anil-'azim*, 4/203.

⁶⁷ Ādžurri, *Kitabuš-Šer'i'a*, 1/300.

❧ NE RADI SUPROTNO SUNNETU ❧

Hafiz Velijjuddin el-Iraki, rhm, kaže: “Ako se desi čovjeku da prvo obuče lijevu papuču/cipelu trebao bi je skinuti i obući prvo desnu da bi tako ispravio ono što je uradio suprotno sunnetu!”⁶⁸

❧ OPASNOST NEMIMETA ❧

Jahja b. Ebi Kesir, rhm, je rekao: “Onaj ko prenosi tuđe riječi (da bi zavadio) i lažov za jedan sahat naprave više nereda nego što sihirbaz napravi za godinu dana.”⁶⁹

❧ LAŽNO BRATSTVO ❧

Ibn Abbas, radijallahu anhumu, kaže: “Većina bratstva danas se svelo na bratstvo radi dunjalučkih koristi, a to kod Allaha ništa ne koristi!”⁷⁰

❧ VRIJEDNOST ZIKRA ❧

Ubejd b. Umejr, rhm, je rekao: “Jednom izgovoreno *'subhanallahi ve bi hamdihi'* da se nađe u

⁶⁸ *Tarbut-tesrib*, 8/132.

⁶⁹ Ibn Abdil-Berr, *Behdžetul-medžālis*, 1/402.

⁷⁰ Ibnul-Mubarek, *Eṣ-Ṣuḥḥ*, str. 354.

vjernikovoju knjizi dobrih djela na Sudnjem danu bolje mu je nego da za njim idu sva brda pretvorena u zlato!”⁷¹

❧ OPASNOST OGOVARANJA ❧

Ibn Hadžer el-Hejtemi, rhm, tvrdi: “Vjerodostojni, jasni i nedvosmisleni dokazi ukazuju na to da je gibet (ogovaranje) veliki grijeh.”⁷²

❧ VELIKO PRAVO MAJKE ❧

Neki čovjek rekao je Hasanu el-Basriju: “Obavio sam hadždž, a i majka mi je dozvolila da odem na hadždž!”, pa mu Hasan, rhm, na to reče: “Da samo jednom sjedneš s njom za sofru draže mi je od tvog (dobrovoljnog) hadždža!”⁷³

❧ NE PRAVDAJ SE ZA GRIJEHE ❧

Šejh Ali et-Tantavi, rhm, kaže: “Kada je riječ o brijanju brade, ne želim, tako mi Allaha, da spojim između lošeg djela i loših riječi. Neću skrivati istinu zato što ja radim suprotno njoj. Neću da lažem na

⁷¹ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlijā*, 3/273.

⁷² *Eż-Zevādžir*, 2/555.

⁷³ Mervezi, *El-Birru ves-sile*, br. 62.

Allaha niti da lažem ljudima. Priznajem pred svima da griješim u tome. Više puta sam pokušao da popravim tu grešku kod sebe, ali su me nadvladali strast duše i snaga običaja. Molim Allaha da me pomogne protiv mog nefsa, pa da je pustim da naraste!”⁷⁴

AKO JE KA'BA DALEKO...

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, kaže: “Onaj ko nije u stanju doći do Ka'be jer je daleko, pa neka dođe do Gospodara Ka'be jer je On bliži od žile kucavice.”⁷⁵

TAKO POSTUPAJU VELIKANI

Malikijski kadija Ibn Mahluf, najveći protivnik šejhul-islama Ibn Tejmije, rhm, spominje: “Nismo vidjeli nikoga bogobojaznijeg od Ibn Tejmije! Nije ostala ni jedna spletku, a da je nismo usmjerili protiv njega, ali on, kada je bio u mogućnosti da nam se osveti, oprostio nam je.”⁷⁶

⁷⁴ *Me'an-nās*, str. 177.

⁷⁵ *Lata'iful-me'ārif*, str. 633.

⁷⁶ Ibn Abdil-Hadi, *El-Ukūdud-durrijje*, str. 299.

❧ DRŽI SE PREDAJA I SUNNETA ❧

Sehl b. Abdullah et-Tusteri, rhm, kaže: “Držite se predaja i Sunneta jer se ja, zaista, bojim da će uskoro doći vrijeme u kojem kada čovjek spomene Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i ugledanje na njega u svim stanjima i svim stvarima bit će kritikovan; drugi će bježati od njega, odreći će ga se, poniziti će ga i omalovažiti.”⁷⁷

❧ KOGA TREBA SLIJEDITI? ❧

Imam Ebu Hanife, rhm, je rekao: “Mišljenje koje smo izabrali je najbolje do kojeg smo mogli doći, a onaj ko dođe sa mišljenjem koje je bolje od našeg, on je bliži istini i preči je da bude slijeđen.”⁷⁸

❧ DIZANJE RUKU U NAMAZU ❧

Abdurrahman b. Umer Rusteh, rhm, kaže: “Bilo je rečeno imamu Abdurrahmanu b. Mehdiju: ‘Ebu Davud et-Tajalisi ne diže ruke u namazu kada ide na ruku'u i kada se vraća s ruku'a dok boravi u Asbehanul’, pa me je Ibn Mehdi upitao o tome, a ja

⁷⁷ Sulejman b. Abdullah, *Tejsirul-Azizil-Hamid*, str. 42-43.

⁷⁸ Hatib el-Bagdadi, *Tarihul Bagdad*, 13/352.

sam mu rekao: ‘On ih diže, ali ispod ogrtača (da ga ljudi ne vide)’ Ibn Mehdi, rhm, mi na to reče: ‘Loše je to što radi! A zašto to javno ne uradi, pa da ga vide ljudi, pa da se povedu za njim?!’⁷⁹

Neki čovjek koji je zapisivao hadise klanjao je jednom prilikom pored imama Abdurrahmana b. Mehdiya, rhm, i nije dizao ruke u namazu. Kada je predao selam, Ibn Mehdi, rhm, mu reče: “Zar nisi zapisao hadis kojeg prenosi Ibn Ujejne, od Zuhrija, a on od Salima, a ovaj od svog oca Ibn Omera, radijallahu anhum, da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, dizao ruke prilikom svakog tekbira?!” “Jesam!”, odgovori čovjek. “Pa šta ćeš reći svome Gospodaru kada Ga sretneš, a ostavio si to i nisi radio po tome?!”, reče mu Ibn Mehdi.⁸⁰

Ismail b. Jahja el-Muzeni prenosi da je imam Šafija, rhm, rekao: “Nije dozvoljeno onome ko je čuo hadis Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, o dizanju ruku u namazu na početnom tekbiru, te prilikom odlaska na ruku'u i nakon povratka s

⁷⁹ Ebuš-Šejh el-Asbehani, *Tabakātul-muhaddisine bi Asbehān*, 2/49.

⁸⁰ Sehavi, *Fethul-Mugis*, 3/284.

ruku'a da ostavi slijeđenje njegove, sallallahu alejhi ve sellem, prakse!”⁸¹

Ibrahim b. Harb el-Askeri, rhm, spominje da je vidio u snu imama Ebu Zur'u er-Razija, rhm, kako predvodi namaz melecima na četvrtom nebu, pa ga je upitao: “Čime si dostigao ovaj stepen?”, a on mu reče: “Dizanjem ruku u namazu prilikom odlaska na ruku'u i prilikom vraćanja sa ruku'a!”⁸²

Ali b. el-Medini, rhm, učitelj imama Buharije, jednom prilikom rekao je Ebul-Velidu Hišamu b. Abdulmeliku et-Tajalisiju: “Šta je tvoj izgovor i čime ćeš se opravdati kada staneš pred Allaha zato što si ostavio dizanje ruku u namazu prije ruku'a i poslije ruku'a?!” Nakon toga Ebu-l-Velid je počeo dizati ruke u namazu, a prethodno ih osamdeset godina nije dizao.⁸³

Imam Ibn Huzejme, rhm, kaže: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je Maliku b. el-Huvejrisu, radijallahu anhu, i omladincima koji su

⁸¹ Salahudin el-'Alāi, *Isāretul-fevāid*, 1/407; Tadžuddin es-Subki, *Tabakātus-šāfi'ijjetil-kubra*, 2/100.

⁸² Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 13/78.

⁸³ Zehebi, *Tāribul-islam*, 5/718.

bili uz njega da obavljaju namaz onako kako su vidjeli njega, sallallahu alejhi ve sellem, da klanja, a Malik b. el-Huvejris nas je obavijestio da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dizao ruke kada bi donio početni tekbir za namaz i kada bi krenuo na ruku'u i kada bi podigao glavu sa ruku'a. U tome je dokaz da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio dizanje ruku kada klanjač krene na ruku'u i kada podigne glavu sa ruku'a!"⁸⁴

Hasanu el-Basriju, rhm, bilo je spomenuto dizanje ruku u namazu, pa je rekao: "Tako je klanjao Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, praktikovao to onaj ko praktikovao, a nepraktikovao onaj ko nepraktikovao!"⁸⁵

Imam Muhammed b. Nasr el-Mervezi, rhm, kaže: "Dizanje ruku na početnom tekbiru i prilikom odlaska na ruku'u i nakon povratka s ruku'a je veličanje i slavljenje Uzvišenog Allaha!"⁸⁶

Se'id b. Džubejr, rhm, upitan je o dizanju ruku u namazu, pa je rekao: "Time čovjek uljepšava svoj

⁸⁴ *Sahih Ibn Huzejme*, 1/322.

⁸⁵ *Sunen Ebi Davud*, 2/46.

⁸⁶ *Ta'zimu kadris-sala*, str. 268.

namaz! Ashabi Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, dizali su ruke u namazu!”⁸⁷

Imam Ebu Bekr el-Bejheki, rhm, je rekao: “Preneseno nam je dizanje ruku prije ruku'a i poslije ruku'a od više od dvadeset ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.”⁸⁸

Abdullah b. el-Mubarek, rhm, je rekao: “Kao da gledam u Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, kako diže ruke u namazu zbog mnoštva prenesenih hadisa o tome i zbog njihove autentičnosti!”⁸⁹

Nafi'a, rhm, prenosi: “Ibn Omer, radijallahu anhum, kada bi ugledao nekog čovjeka da klanja, a ne diže ruke kada krene na ruku'u i kada se vrati s ruku'a, gađao bi ga malim kamenčićima – naredivši mu da počne dizati ruke.”⁹⁰

Imam Ebu-l-Kasim el-Asbehani, poznatiji kao Kavvamus-sunne, rhm, kaže: “Dizanje ruku u namazu na početnom tekbiru i prilikom ruku'a i nakon dizanja glave s ruku'a je propisani sunnet i to

⁸⁷ Bejheki, *Es-Sunenul-kubra*, 2/109.

⁸⁸ *Ma'rifetus-suneni vel-āsar*, 2/416.

⁸⁹ Bejheki, *Ma'rifetus-suneni vel-āsar*, 2/422.

⁹⁰ Buhari, *Ref'ul-jedejmi fīs-sala*, str. 53.

je od prepoznatljivih znakova ehliš-sunneta vel-
džema'ata!”⁹¹

❧ ALLAH MU JE DOVOLJAN ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Svako ko bude iskreno slijedio Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, neka zna da će mu Allah biti dovoljan i da će ga On uputiti, pomoći i opskrbiti.”⁹²

❧ SVOJIM (NE)DJELIMA TJERAJU OD ISLAMA ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, je rekao: “Kršćani kada su vidjeli ashabe i njihova djela, većina ih je drage volje i bez predomišljanja prihvatila islam. Rekli su: ‘Oni koji su bili uz Mesiha (Isāa, alejhis-selam) nisu ništa bolji od ovih ljudi!’ Međutim, mi i drugi mimo nas kada smo pozvali mnoge ehluakitabije u islam, rekli su nam da ih odbija od islama stanje osoba koje se pripisuju islamu, a koje veličaju neznalice, tj. stanje onih koji rade novotarije, koji su nepravedni, griješe, splet-kare, varaju i još sve to pripisuju Šerijatu i onome

⁹¹ *El-Hudždžetu fi bejanil-mebadždže*, 2/498.

⁹² *Medžmu'ul-fetava*, 1/293.

ko je došao sa Šerijatom. Tako su radi njih stekli loše mišljenje o Šerijatu i onom ko nam je dostavio Šerijat. Allah će sustići te drumske razbojнике na putu ka Allahu i bit će im dovoljan!”⁹³

❧ KAKO SPOZNATI GREŠKE SVOG UČITELJA? ❧

Ejjub b. Temime es-Sehtijani, rhm, je rekao: “Ako želiš spoznati greške svog učitelja onda prisustvuj na izlaganjima i kod drugih učitelja”⁹⁴

❧ BLAGODAT DANA AREFATA ❧

Hafiz Ibn Redžeb el-Hanbeli, rhm, ističe: “Dan Arefata je dan oslobađanja od džehennemske vatre. Uzvišeni Allah u njemu oslobodi od džehennemske vatre one koji borave na Arefatu, ali i one koji ne borave od muslimana širom svijeta. Radi toga, dan koji ga slijedi je dan bajrama svim muslimanima u svim zemljama: i onima koji su bili prisutni na Arefatu, a i onima koji nisu bili prisutni zato što sve

⁹³ *Iğāsetul-lehfān min mesājidiš-šejtan*, 2/297.

⁹⁴ *Sunen Darimi*, br. 669.

njih obuhavata oslobađanje od Vatre i Allahov magfired na dan Arefata.”⁹⁵

❧ NEKA POSTI I JEZIK ❧

Ebul-Alije er-Rijahi, rhm, je rekao: “Postać je u stalnom ibadetu, čak i dok spava na posteljini sve dok nekoga ne ogibeti (ogovori)!”⁹⁶

❧ PROPISI SE NE MIJENJAJU VREMENOM ❧

Imam Šafija, rhm, kaže: “Nije dozvoljeno da poreknemo ono što smatramo haramom nakon sahat vremena, niti nakon jednog dana, niti nakon stotinu godina. Haram ne postaje halalom zato što prođe puno godina.”⁹⁷

❧ NE OPTEREĆUJ SE DRUGIMA ❧

Katade b. Di'ame es-Sedusi, rhm, je rekao: “Šta je to sa narodom koji se opterećuje s ljudima, pa govori: ‘Taj i taj je u Džennetu!’ i ‘Taj i taj je u Vatri!’, a kada jednog od njih upitaš gdje će on biti,

⁹⁵ *Letāif-*me'ārif**, str. 276.

⁹⁶ Hennad b. es-Serijji, *Eṣ-Ṣuḥḥ*, 2/572.

⁹⁷ *El-Umm*, 4/7.

kaže da ni sam ne zna. Pa, ti bolje znaš svoja djela nego što znaš djela ljudi, pa opet ne znaš gdje ćeš biti. Opterećuješ se onim čime se nisu ni poslanici, alejhimus-selam, opterećivali prije tebe.”⁹⁸

❧ NIKADA NE GUBI NADU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Grješnik nikada ne smije gubiti nadu u Allahovu milost, pa makar njegovi grijesi bili koliki bili, jer kod Allaha, subhanehu ve te’ala, ni jedan grijeh nije toliko velik da ga ne oprostí Svome robu koji se pokajao.”⁹⁹

❧ NE ZAGLEDAJ PUNO U DUNJALUK ❧

Imam Ibnu-l-Dževzi, rhm, kaže: “Čovjek kada zaglěda u dunjaluk i dunjalučke ljepote to ga podstiče da se bori za njega i trudi. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kada je ugledao šarenu storu na vratima, uklonio ju je i rekao: ‘Šta ja imam s dunjalukum?!’, kada je obukao ukrašenu odjeću, skinuo ju je i bacio rekavši: ‘Zaposlili su me njeni ukrasi!’, kada je stavio prsten, bacio ga je i rekao:

⁹⁸ Ibn Džerir et-Taberi, *Džāmi’ul-bejan*, 11/643.

⁹⁹ *Medžmū’ul-fetava*, 18/185-186.

‘Jednom pogledam u vas, a jednom u njega.’ Isto tako ne treba gledati u dunjalučare i njihove kuće i stanja u kojim se nalaze, a pogotovo ne u one koji se natječu u tome nad drugima.”¹⁰⁰

❧ NAJBOLJI HADIS ❧

Ibn Tejmijje, rhm, tvrdi: “Hadis: *‘Djela se vrjedniju po namjerama i svaki čovjek će dobiti ono što je naumio...’* je najbolji hadis na licu Zemlje.”¹⁰¹

❧ DŽENNET JE KOD MAJČINIH NOGU ❧

Muhammed b. el-Munkedir, rhm, kaže: “Moj brat Omer proveo je cijelu noć u namazu, a ja sam proveo noć masirajući majčine noge – i ne bih volio da zamijenim svoju noć za njegovu!”¹⁰²

❧ MUZIKA POPUT OPOJNOG PIĆA ❧

Jezid b. Velid en-Nākis, rhm, jednom prilikom posavjetovao je vladajuću porodicu: “O Umejevići, dobro se čuvajte muzike jer ona, zaista, umanjuje stid, povećava strasti i uništava čovjekov karakter.

¹⁰⁰ *Sajdul-hātir*, str. 425.

¹⁰¹ Ibn Muflih, *El-Adābus-šer'ijje*, 1/265.

¹⁰² Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubra*, 5/358.

Muzika je zamjena za vino i isto djeluje na čovjeka kao opojno piće. Ako ćete je već slušati, onda se udaljite od žena jer pjesma poziva u blud.”¹⁰³

❧ JEDAN OD NAJVEĆIH GRIJEHA ❧

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: “Jedan od najvećih grijeha jeste kada čovjek kaže svom bratu (u vjeri): ‘Boj se Allaha!’, da mu on odgovori: ‘Brini se o sebi! Ko si ti da mi naređuješ?’”¹⁰⁴

❧ GDJE SU ONI KOJI SU USTRAJNI? ❧

Muverrik el-'Idžli, rhm, kaže: “Onaj ko se čvrsto pridržava pokornosti Allahu onda kada većina ljudi izbjegava pokornost je poput onoga koji se vrati na ratno polje dok drugi bježe!”¹⁰⁵

❧ RODITELJI KAO ISKUP ZA VELIKI GRIJEH ❧

Urve b. ez-Zubejr, rhm, prenosi da je neka žena došla kod Aiše, radijallahu anha, neposredno nakon smrti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da ga upita da li za nju ima pokajanja radi

¹⁰³ Ibn Ebi Dunja, *Zemmul-melāhi*, str. 51.

¹⁰⁴ Taberani, *El-Mu'džemul-kebir*, br. 8587.

¹⁰⁵ Ahmed b. Hanbel, *Ez-Zuhd*, str. 247, br. 1763.

učenja kako se pravi sihr. Kada je obaviještena da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, preselio na ahiret, zaplakala je i rekla: “Bojim se da za mene nema spasa!” O tome je upitala ashabe, radijallahu anhum, kojih je tada bilo mnogo, pa nisu znali šta da joj odgovore i svaki od njih se bojao da kaže nešto bez znanja, osim što su joj rekli: “Da su tvoja dva roditelja živa, ili barem jedno od njih dvoje, dobročinstvo prema njima bi ti bilo dovoljno kao iskup za tvoj grijeh.”¹⁰⁶

❧ GRIJESI UNIŠTAVAJU DOBRA DJELA ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: “U ovom vremenu, čovjek ako nije imućan, trebao bi da se zaduži i oženi kako bi se spasio od gledanja u ono što nije dozvoljeno jer u protivnom upropastit će svoja dobra djela!”¹⁰⁷

❧ KUĆA U KOJOJ SE UČI KUR'AN ❧

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, je rekao: “Doista kuća u kojoj se uči Kur'an postane prostrana svojim

¹⁰⁶ Hakim, *El-Mustedrek*, 4/171, br. 7262.

¹⁰⁷ Ibnul-Kajjim, *Es-Salātu ve hukmu tārikīha*, str. 65.

stanovnicima, posjećuju je melec, napuste je šejtani i poveća se hajr u njoj, dok kuća u kojoj se ne uči Kur'an postane tijesna svojim ukućanima, napuste je melec, nasele je šejtani i umanji se hajr u njoj.”¹⁰⁸

❧ U ISKRENIM DOVAMA JE SPAS ❧

Huzejfe b. el-Jeman, radijallahu anhumu, kaže: “Doći će ljudima vrijeme u kojem se neće spasiti (od smutnji) osim onaj koji bude dovio i molio Allaha (da ga spasi i sačuva) kao što dovi i moli onaj koji se utapa u vodi.”¹⁰⁹

❧ NE BUDI LOŠ PROSAC HURIJA ❧

Halifa Omer b. Abdul-Aziz, rhm, jednom prilikom prolazio je pored čovjeka koji se igra s kamenčićima u ruci i govori: “O Allahu, oženi me hurijama!”, pa je začuđen zastao kod njega i rekao mu: “Kako li si ti samo loš prosac! Pa zašto ne baciš te kamenčiće i iskreno se Allahu predaš u dovi i zamoliš Ga?!”¹¹⁰

¹⁰⁸ Darimi, *Es-Sunen*, 4/2085, br. 3352.

¹⁰⁹ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, 7/451, br. 37145.

¹¹⁰ Ibn Ebi Dunja, *El-Ihlās*, str. 38, br. 9.

Džuvejrije b. Esma, rhm, prenosi od svog amidže da je rekao: “Putovao sam na hadždž sa skupinom ljudi, pa smo odsjeli na jednom mjestu da odmorimo. Uz nas je putovala i jedna žena koja je legla da odmori i zaspala. Iznenada se probudila iz sna, pa je zatekla kako se zmija omotala oko nje i spojila glavu s repom na njenim prsima. Prizor nas je prestrašio. Nismo mogli otjerati zmiju od nje, pa smo nastavili putovanje, a zmija je i dalje bila oko nje omotana i nije joj željela nauditi. Kada smo ušli u granice Mekanskog Harema zmija se odmotala i otišla. Ušli smo u Mekku, obavili obrede i krenuli nazad. Kada smo prolazili pored mjesta na kojem se zmija oko nje omotala odsjeli smo opet da odmorimo, a spomenuta žena je legla da odmori i zaspala. Kada se probudila našla je zmiju opet omotanu oko sebe. Zmija je pustila krik, te su na nju nasrnule zmije sa svih strana da je ujedaju i grizu sve dok od nje nije ostalo ništa drugo osim kosti. Nakon tog događaja, rekao sam njenoj sluškinji koja je putovala s njom: ‘Teško se tebi! Reci nam ko je bila ova žena?!’, a sluškinja odgovori: ‘Ona je tri puta počinila blud i svaki put

bi zatrudnjela. Kada bi se rodila beba, ona bi dobro naložila peć i u nju bi bacila bebu da izgori.”¹¹¹

❧ LJPŠE OD SUNCA I MJESECA ❧

Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, kaže: “Šerijatsko znanje da se može nacrtati izgledalo bi ljepše od Sunca i Mjeseca.”¹¹²

❧ DOBROČINSTVO MAJCI ❧

Atā b. Jesar, rhm, prenosi da je neki čovjek došao Ibn Abbasu, radijallahu anhumu, i rekao: “Zaprosio sam jednu djevojku, pa je odbila da se uda za mene. Zatim ju je, nakon mene, zaprosio drugi čovjek, pa je pristala da se uda za njega. To me je učinilo ljubomornim, pa sam je ubio. Ima li za mene pokajanja kod Allaha?” Ibn Abbas mu reče: “Da li je živa tvoja majka?” - “Ne”, odgovori čovjek. “Onda se pokaj Allahu, azze ve dželle, i približi Mu se koliko možeš dobrim djelima.”, reče mu Ibn Abbas. Nakon toga čovjek je otišao, pa sam upitao Ibn Abbasa: “A zašto si ga pitao da li mu je

¹¹¹ Ibn Ebi Dunja, *Zemmul-melāhi*, str. 106.

¹¹² *Revdatul-muhibbin*, str. 201.

živa majka?”, a on mi reče: “Zato što ne znam da ima ijedno dobro djelo koje više približava Allahu od dobročinstva prema majci!”¹¹³

❧ ZAŠTO NAM SE NE PRIMAJU DOVE? ❧

Upitan je pobožnjak Ibrahim b. Edhem, rhm: “Zašto dovimo Allahu, a On nam se ne odaziva?”, pa je odgovorio: “To je radi pet stvari: spoznali ste Allaha, ali ne ispunjavate obaveze prema Njemu; učite Kur'an, ali ne radite po njemu; govorite da volite Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ali ostavljate njegov sunnet; proklinjete Iblisa, ali mu se pokoravate; ostavili ste svoje mahane, ali se bavite mahanama drugih ljudi.”¹¹⁴

❧ PROMJENA MEZHEBA RADI DUNJALUKA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Onaj ko se prihvati nekog mezheba radi dunjalučke koristi, kao imetaka, ugleda/pozicije i slično tome, ne treba da bude hvaljen radi toga nego zaslužuje da bude

¹¹³ Buhari, *El-Edebul-mufred*, br. 4.

¹¹⁴ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 2/12.

kuđen, pa makar se i prihvatio mezheba koji je bolji od onog kojeg je napustio.”¹¹⁵

❧ UČI ZBOG SEBE ❧

Lejs b. Sa'd, rhm, prenosi da mu je Tavus b. Kejsan, rhm, rekao: “Ono što učiš, uči to zbog sebe jer su povjerenje i istinoljubivost napustili ljude.”¹¹⁶

❧ SELAM SLJEDBENICIMA SUNNETA ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, kaže: “Kada čuješ za nekog čovjeka na istoku da je sljedbenik Sunneta i čuješ za drugog na zapadu da je sljedbenik Sunneta, pošalji im obojici selam i dovi za njih jer je izrazito malo sljedbenika ehliš-sunneta vel-džema'ata!”¹¹⁷

❧ PAZI NA SVOJE VRIJEME ❧

Halil b. Ahmed, rhm, je rekao: “Vrijeme koje je prošlo, neće se vratiti; vrijeme u kojem si sada, gledaj kako ćeš ga napustiti; a vrijeme koje čekaš, možda i ne dočekaš.”¹¹⁸

¹¹⁵ *Medžmu'ul-fetava*, 2/222.

¹¹⁶ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejanil-'ilmi ve fadlih*, 1/344.

¹¹⁷ Lalekai, *Šerhu usuli 'iatikad*, 1/72.

¹¹⁸ Ibn Ebi Ja'la, *Tabakātul-hanābile*, 1/288.

❧ DRUŽI SE SA KUR'ANOM ❧

Abdullah b. Abbas, radijallahu anhumu, kaže: “Onaj ko posluša jedan ajet iz Allahove knjige bit će mu svjetlo (na Sudnjem danu).”¹¹⁹

❧ OČI KOJE NE PLAČU ❧

Sabit el-Bunaniju, rhm, oslabile su oči, pa mu je liječnik rekao: “Ako mi obećaš jednu stvar ja ti obećavam da će ti oči ozdraviti?!” - “A šta da ti obećam?” – upita ga Sabit. “Da nećeš plakati” – reče mu doktor. “A kakvog hajra ima u očima koje ne plaču?!” – odgovori Sabit.¹²⁰

❧ KO ZNA ČIJA SU DJELA PRIMLJENA... ❧

Alija b. Ebi Talib, radijallahu anhu, na kraju ramazana bi se popeo na minber i rekao bi svojim drugovima: “Tugo moja, gdje je onaj među nama kome su djela primljena, pa da mu čestitamo?! Gdje je onaj kome nisu primljena, pa da mu izrazimo saučešće?!”¹²¹

¹¹⁹ Darimi, *Es-Sunen*, br. 3410.

¹²⁰ Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 2/155.

¹²¹ Ibn Redžeb, *Letâif-ül-me'ârif*, str. 209-210.

❧ MILOST SVIM SVJETOVIMA ❧

Amr b. el-'As, radijallahu anhu, kaže: “Niko (od ljudi) mi nije bio draži od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, niti dostojanstveniji u mojim očima od njega. Jednostavno, nisam bio u stanju da zasitim svoje oči od gledanja u njega iz poštovanja prema njemu. Kada bi neko od mene tražio da ga opišem ja to ne bih mogao jer se moje oči nisu mogle zasititi od gledanja u njega.”¹²²

❧ NAJBOLJE MJESTO ZA ŽENU ❧

Imam Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: “Za ženu nema boljeg mjesta od njene kuće, pa makar bila i starica.”¹²³

❧ NE IDI ZA NEPRAVEDNIM VLADARIMA ❧

Muhenna b. Jahja, rhm, kaže: “Upitao sam Ahmeda b. Hanbela o Ibrahimu b. el-Hereviju, pa mi je rekao: ‘To je prljav čovjek!’ Rekao sam: ‘A

¹²² Muslim, br. 121.

¹²³ Ibn Abdil-Berr, *Et-Temhid*, 6/605.

zašto kažeš da je prljav?', a on odgovori: 'Onaj ko ide za vladarima i kadijama on je prljav čovjek!'”¹²⁴

❧ BUDIMO KAO DJECA ❧

Ebu-l-Hasan b. Kufl, rhm, kaže: “Ako želiš da budeš od Allahovih odabranih robova, onda svoje ponašanje uskladi s ponašanjem djece jer djeca, zaista, imaju pet osobina koje kada bi imali odrasli bili bi odabrani Allahovi robovi: ne brinu se (za opskrbu), ne žale se na svog Gospodara kada se razbole, jedu hranu zajedno sa drugima, kada se posvađaju ne mrze se i brzo se pomire, kada se prepadnu oči im zarose suzama.”¹²⁵

❧ NE BUDI ŠEJTANOV POŠTAR ❧

Anber, Ibn Ebi Ajašov oslobođeni rob prenosi: “Dok sam sijelio sa Vehbom b. Munebbihom došao mu je neki čovjek i rekao: ‘Bio sam kod tog i tog i on o tebi govori loše i vrijeđa te.’, pa mu

¹²⁴ Ibn Muflih, *El-Adabus-šer'ijje*, 3/476.

¹²⁵ Sujuti, *Husnul-muhādere*, 1/521.

Vehb, rhm, ljutito reče: ‘Je li to šejtan nije našao drugog poštara mimo tebe?!’”¹²⁶

❧ UČILI BI SURU EL-ASR ❧

Ebu Medina ed-Darimi, radijallahu anhu, prenosi: “Dva čovjeka među ashabima Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se sastala, pa krenuli da se rastanu jedan od njih bi proučio **‘Tako mi vremena, čovjek je, doista, na gubitku...’** (*El-Asr*, 1-2) pa sve do kraja sure, zatim bi svaki od njih nazvao selam svom prijatelju.”¹²⁷

❧ NA KOJOJ STRANI ĆE BITI PJESMA? ❧

Neki čovjek upitao je Kasima b. Muhammeda, rhm, o pjesmi, pa mu je on rekao: “Zabranjujem ti to i prezirem da slušaš!” Upita čovjek: “A je li ona haram?”, a Kasim mu odgovori: “Pogledaj, sine brata moga, kada Allah razdvoji istinu od zablude, na koju stranu će staviti pjesme?”¹²⁸

¹²⁶ Ibn Ebi Dunja, *Hiljetul-evlija*, 4/71.

¹²⁷ Ebu Davud, *Eż-Zuhd*, str. 341, br. 402.

¹²⁸ Ibn Ebi Dunja, *Zemmul-melāhi*, str. 48, br. 44.

☞ NEMOJ DA TE BRINE ZABLUDA ☞

Imam Ebu Zur'a er-Razi, rhm, kaže: “Ishak b. Rahuje poslao mi je sljedeću poruku: ‘Nemoj da te puno brine zabluda jer zabluda malo dođe na scenu i onda izlapi!’”¹²⁹

☞ MEZHEB SELEFA JE ISTINA ☞

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, ističe: “Nema se šta prigovarati onom ko javno obznanjuje i poziva u mezheb selefa¹³⁰ i pripisuje se njemu i ponosi se time. Naprotiv, obaveza je to prihvatiti od njega, po jednoglasnom stavu učenjaka, zato što mezheb selefa ne može biti osim istina!”¹³¹

☞ ŠTA JE TZV. VEHABIZAM? ☞

Šejh Muhammed b. Salih el-Usejmin, rhm, kaže: “Ono što danas neki nazivaju vehabizmom, to nije ništa drugo do reformatorski pokret kojem je cilj obnoviti nauk selefa, prvih generacija ummeta u

¹²⁹ Ibn Ebi Hatim, *El-Džerhu vet-ta'dil*, 1/342.

¹³⁰ Tj. put i pravac prvih i odabranih generacija u razumijevanju i praktikovanju vjere.

¹³¹ *Medžmu'ul-fetāwa*, 4/149.

razumijevanju šerijata. Dakle, to je čista selefijska da'va, a to će lahko zaključiti svako ko pristupi izučavanju tog pokreta sa znanjem i pravdom.”¹³²

❧ NEMA LIJEPE NOVOTARIJE ❧

Šejh Abdul-Aziz b. Baz, rhm, je rekao: “Sve novotarije u vjeri su odbačene i neprihvatljive. Nijedna od njih nije lijepa i sve su zabluda.”¹³³

❧ DANGUBA U SLOBODNO VRIJEME ❧

Fudajl b. Gazvan, rhm, kaže: “Jednom prilikom Mesruk b. Edžde'a prolazio je pored ljudi koji igraju tavlu, pa mu stidljivo rekoše: ‘O Ebu Aiše, mi igramo tavlu samo kada imamo slobodnog vremena!’, a on im odgovori: ‘Pa nije to naređeno onima koji imaju slobodnog vremena!’”¹³⁴

❧ LJUBAV PREMA DOMOVINI? ❧

Šejh Muhammed Nasiruddin el-Albani, rhm, je rekao: “Hadis: *Ljubav prema domovini je od imana*’ je izmišljen/apokrifan, kao što kažu Es-Sagani i drugi.

¹³² *Medžmū'u fetāvā ve resāil Ibn Usejmin*, 13/143.

¹³³ *Fetāvā Nūrun aled-derb*, 3/11.

¹³⁴ Ibn Ebi Dunja, *Zemmul-melāhi*, str. 76, br. 86.

A i njegovo značenje je neispravno jer ljubav prema domovini je kao ljubav prema svom tijelu, prema imetku i sl. Sve to su urođeni osjećaji kod čovjeka i ne treba da bude hvaljen radi toga, niti je to povezano s vjerovanjem. Zar ne vidiš da svi ljudi učestvuju zajedno u toj ljubavi, te da nema razlike između vjernika među njima i nevjernika?!”¹³⁵

❧ DOBRO GLEDAJ DA NE BUDEŠ OD NJIH ❧

Ebu Dželede el-Ješkuri jednog dana obratio se Nafi'i b. el-Ezreku, predvodniku haridžija, rekavši mu: “O Nafi'a, zaista Džehennem ima sedam vrata, a najvruća su ona koja su pripremljena za haridžije, pa dobro gledaj da ne budeš od njih!”¹³⁶

❧ BUDIMO PRAVA BRAĆA ❧

Junus es-Sadefi, rhm, kaže: “Nisam vidio da je neko pametniji od imama Šafije! Jednog dana raspravljali smo o nekom pitanju, pa se nismo složili, te je svako otišao na svoju stranu. Nakon toga me je sreo, te me je uzeo za ruku i rekao: ‘O Ebu Musa,

¹³⁵ *Silsiletul-ebādisid-da'ife*, 1/110.

¹³⁶ Ebul-Abbas el-Muberrid, *El-Kāmil fil-lugati vel-edeb*, 3/205.

zar nije moguće da budemo prava braća iako smo se razišli u nekom pitanju?!”¹³⁷

❧ NE DOLAZI NA DERS BEZ BILJEŽNICE ❧

Ibn Šihab ez-Zuhri, rhm, je rekao: “Dolazak na predavanja bez knjige/bilježnice je poniženje!”¹³⁸

❧ KOLIKO DOBIJEŠ TOLIKO I IZGUBIŠ... ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Najveći stepen i ugled kod ljudi čovjek postigne tek onda kada nema nikakve potrebe za njima. Još ako im činiš dobro, a neovisan si od njih, onda si na najvećem stepenu kod njih. Dočim, kada imadneš potrebu za njima, pa makar radi gutljaja vode, izgubit ćeš isto toliko ugleda i stepena kod njih shodno veličini potrebe za njima.”¹³⁹

❧ BLAGODAT MALIŠANA ❧

Sabit b. 'Adžlan, rhm, je rekao: “Zaista, Allah želi spustiti kaznu na stanovnike Zemlje, ali kada

¹³⁷ Ibn Asakir, *Tāribu Dimešk*, 51/302.

¹³⁸ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlijā*, 3/366.

¹³⁹ *Medžmu'ul-fetāwa*, 1/39.

čuje glasove djece kako uče znanje (Kur'an, sunnet, propise) odgodi im kaznu.”¹⁴⁰

❧ MOŽE I TVOJ ŠEJH POGRIJEŠITI... ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, je rekao: “Mnogi ljudi pretjeruju u veličanju svojih šejhova slično onome što rade šiije sa svojim imamima.”¹⁴¹

❧ SVAKA NOVOTARIJA JE ZABLUDA ❧

Šejh Ibn Usejmin, rhm, kaže: “Nikada nas novotari neće moći ubijediti da je njihova novotarija lijepa novotarija, sve dok u našim rukama imamo isukanu sablju od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, a to je plemeniti hadis: ‘*Svaka novotarija je žabluda!*’ Ova isukana sablja je napravljena u tvornici vjerovjesništva i poslanstva, a ne u tvornici kontradiktornosti. Nju je projektovao lično Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i pojednostavio. Onaj ko u ruci ima ovu sablju, niko ne može pred njega stati i reći da je novotarija dobra, a Resulullah,

¹⁴⁰ Taberani, *Musneduŝ-ŝāmijjin*, 3/293.

¹⁴¹ *Medžmu'ul-fetāwā*, 6/430.

sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *‘Svaka novotarija je žabluda!’*”¹⁴²

❧ ZNANJE SE NE DAJE SVAKOME ❧

Ibn Hadžer el-Askalani, rhm, ističe: “Znanje se ne daje onome ko ga ne zaslužuje i ne prenosi osim onome ko ga ispravno razumije. Isto tako, ne treba podučavati onoga ko malo razumije onome što njegov razum ne može dokučiti.”¹⁴³

❧ JEDNOM SEDŽDOM DO OPROSTA ❧

Imam Ebu Isa et-Tirmizi, rhm, prenio je stav imama Abdullaha b. el-Mubareka, rhm, da onaj ko zatekne imama na sedždi treba pasti s njim na sedždu, iako mu se ne broji taj rekat, te da je rekao: “Možda mu upravo radi te sedžde, kada podigne glavu, budu oprošteni grijesi!”¹⁴⁴

❧ NISU SVE PORODICE PODIGNUTE NA LJUBAVI ❧

Ibn Ebi Azrete ed-Dueli, rhm, bio je poznat po mnoštvu razvoda za vrijeme hilafeta Omera b. el-

¹⁴² *Medžmū'u fetāwā ve resāil Ibn Usejmin*, 5/248.

¹⁴³ *Fethul-Bari*, 12/154.

¹⁴⁴ *Džāmi'ut-Tirmizi*, 2/485.

Hattaba, radijallahu anhu. To se proširilo među narodom, pa mu je teško srcu padalo. Jednog dana poveo je sa sobom Abdullaha b. el-Erkama kod svoje supruge, kao svjedoka, te ju je pred njim zakleo Allahom da mu kaže: da li ga zaista voli ili ne? Supruga mu reče: “Ne zaklinji me Allahom!”, a on joj odgovori: “Hoću!”, pa mu ona reče: “Allah zna da te ja ne volim!” Kada to ču, Ibn Ebi Azre začuđeno upita Abdullaha: “Jesi li čuo šta je rekla?” Nakon toga zajedno odoše kod Omera, radijallahu anhu, te mu se Ibn Ebi Azre požali na ono što ljudi pričaju o njemu, pa od njega zatraži da upita Abdullaha b. el-Erkama da mu on posvjedoči šta je lično čuo od njegove supruge. Omer ga upita, a on ga obavijesti o onome što je čuo. Tada Omer, radijallahu anhu, posla nekoga da zatraži od njegove supruge da dođe, pa kada je došla, upita je: “Jesi li ti ona što govori svome mužu da ga ne voli?!” “O Vođo pravovjernih”, reče žena, “ja se prva kajem i vraćam Allahovoj naredbi, ali on me je sam zakleo Allahom i nisam smjela slagati. Pa zar da slažem, o Vođo pravovjernih?!” “Da, slaži mu!”, reče joj Omer, a zatim doda: “Ako već neka od vas ne voli svog muža, pa neka mu onda to ne govori! Malo je

kuća (porodica) koje su podignute na ljubavi, ali ljudi ipak žive zajedno u miru, razumijevanju i međusobnom dobročinstvu!”¹⁴⁵

❧ NEDOSTATAK MUŠKOSTI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, tvrdi: “Niko od muškaraca za vrijeme Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, nije pjevao koristeći def, niti udarajući rukom od ruku.”¹⁴⁶

❧ KUR'AN LIJEČI SRCA ❧

Ebu-l-Feredž Ibnul-Dževzi, rhm, kaže: “Učenje Kur'ana djeluje na bolesti srca isto kao što med djeluje na bolesti tijela.”¹⁴⁷

❧ POSTUPAK NEODGOJENIH ❧

Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, je rekao: “Nemoj prenositi svome prijatelju ono što će mu izazvati bol i neće mu biti od koristi ukoliko to sazna. Tako rade samo oni koji su neodgojeni.”¹⁴⁸

¹⁴⁵ Ebu Bekr el-Harāiti, *Mesāviul-ahlāk*, str. 89, br. 178.

¹⁴⁶ *Medžmu'ul-fetāwa*, 11/565.

¹⁴⁷ *Et-Tebsire*, str. 79.

¹⁴⁸ *Resāilu Ibn Hazm*, 1/365.

❧ NIJE SVAKI HADŽIJA HADŽIJA ❧

Šurejh el-Kadi, rhm, je rekao: “Malo je hadžija, ali puno je onih koji putuju na hadždž!”¹⁴⁹

❧ VRIJEDNOST DONOŠENJA TEKBIRA ❧

Ebu Ubejde b. Abdullah b. Mes'ud, rhm, kaže: “Kada bi jedan čovjek sjeo na put s punom kesom zlatnika, te svakome ko prođe putem udijelio po jedan dinar sadake, a drugi čovjek sjeo kraj njega i donosio tekbir i veličao Allaha – onaj što donosi tekbir imao bi veću nagradu od prvog!”¹⁵⁰

❧ PRAVI UČITELJ JE STRPLJIV ❧

Imam Rebi'a b. Sulejman, rhm, na početku stjecanja znanja sporo je razumijevao šerijatska pitanja koja se obrađuju u halki imama Šafije, rhm, dotle da mu je Šafija jednom prilikom ponovio jedno te isto pitanje četrdeset puta, ali opet nije razumio, da bi radi toga iz stida ustao iz halke i otišao. Međutim, imam Šafija ga je poslije pozvao

¹⁴⁹ Abdur-Rezzak, *El-Musannef*, 5/19, br. 8837.

¹⁵⁰ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 4/204.

da sjednu nasamo i ponavljao mu je to pitanje sve dok nije razumio.¹⁵¹

❧ DJECU PODUČAVAO EL-FATIHI ❧

Poznati karija Ebu Mensur el-Hajjat, rhm, viđen je u snu nakon smrti, pa je upitan: “Kako je Allah postupio prema tebi?”, a on reče: “Oprostio mi je grijehе zato što sam djecu podučavao učenju sure El-Fatiha.”¹⁵²

❧ DOVA KOJA SE NE ODBIJA ❧

Imam Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, kaže: “Ako se dova uputi Allahu uz potpuno prisustvo srca, te se desi da dova bude upućena u šest vremena kada se dova prima poput zadnje trećine noći ili prilikom ezana ili između ezana i ikameta ili pred kraj obaveznih namaza (na zadnjem sjedenju) ili prilikom penjanja imama na minber petkom dok se ne završi namaz ili u zadnjim trenucima dana džume nakon ikindije, još srce bude krajnje skrušeno i slomljeno pred Allahom, uz poniznost i nježnost, te se onaj

¹⁵¹ Subki, *Tabakātuš-šāfi'ijjetil-kubra*, 2/134.

¹⁵² Ibn Kesir, *El-Bidāje ven-Nihāje*, 16/192.

ko dovi okrene prema Kibli, bude pod abdestom, digne ruke, započne dovu sa zahvalom Allahu i veličanjem, zatim donese salavate na Muhammeda, Njegovog roba i poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, još se prije dove pokaje za grijehe i donosi istigfar, onda se obrati Allahu, žudno tražeći potrebu i moleći Ga između nade i straha, približi se Allahu spominjući Njegova lijepa imena i uzvišena svojstva i Njegovu jednoću, te prije dove udijeli sadaku – ovakva dova rijetko biva odbijena.”¹⁵³

❧ NA DOBRO UZVRATI DOBRIM ❧

Neki čovjek upitao je poznatog tabi'ina Se'ida b. Džubejra, rhm, o ispravnosti svog postupka: “Desi se da mi neki vatropoklonik učini dobro, pa mu se zahvalim na tome, pozdravi me, pa mu odgovorim?” Se'id mu na to reče: “Slično pitanje postavio sam Ibn Abbasu, radijallahu anhumu, pa mi je rekao: ‘Kada bi mi Faraon rekao dobro, ja bi mu istom mjerom uzvratio!’”¹⁵⁴

¹⁵³ *Ed-Dāu ved-devā*, str. 17-18.

¹⁵⁴ Ibn Kutejbe, *Ujūnūl-abbār*, 3/185.

❧ OPASNOST NEODLASKA NA DŽUMU ❧

Imam Ebu Amr el-Evza'i, rhm, pripovijeda: "Kod nas je bio jedan poznati ribar koji bi izlazio petkom u ribolov i nije mario što radi toga propušta džumu. Tako je radio sve dok jednom nije utjeran u zemlju zajedno sa svojom mazgom koju je jahao. Narod je izašao u potragu za njim, pa su našli samo rep od mazge kako viri iznad zemlje."¹⁵⁵

❧ DESET RAZLOGA SPASA OD VATRE ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: "Vjernik kada učini grijeh postoji deset razloga radi kojih bude sačuvan patnje u Vatri. Tri razloga su njegova djela, druga tri su od strane ljudi prema njemu, a preostala četiri su u Allahovim rukama: pokajanje za grijeh, činjenje istigfara, činjenje dobrih djela koja poništavaju loša, dova drugih vjernika za njega, sevapi od dobrih djela koja mu neko pokloni, šefa'at našeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dunjalučka iskušenja koja brišu grijehe, iskušenje u

¹⁵⁵ Ibn Ebi Dunja, *El-Ukubāt*, str. 64.

berzahu (kaburu), strahote Sudnjeg dana i Allahov oprost kao vid milosti i blagodati prema njemu.”¹⁵⁶

❧ NAGRADA ZA TRUDNOĆU I POROD ❧

Šejh Muhammed b. Salih el-Ušejmin, rhm, kaže: “Sve ono što zadesi ženu od poteškoća i bolova tokom trudnoće i prilikom poroda i nakon poroda dok se brine o djetetu, neka zna da joj to podiže stepene kod Uzvišenog Allaha i briše njene grijehе, ali ako se strpi u ime Allaha i očekuje nagradu.”¹⁵⁷

❧ NE PETLJAJ SE U BOŽIJE ❧

Ebu-l-Abbas Ibn Ata, rhm, pripovijeda da je usnio poznatog pobožnjaka Džunejda el-Kavaririja, pa ga je upitao: “Šta je Allah uradio s tobom nakon smrti?”, a on mu reče: “Sjećaš se te i te godine kada je ljudima uskraćena kiša dugo vremena?” “Da”, odgovori Ibn Ata, “sjećam se.” “Tada sam bio među ljudima”, reče Džunejd, “pa sam rekao: ‘Kako je samo ljudima potrebna kiša!’ E radi toga me je Allah ukorio rekavši mi: ‘O Džunejde, a šta ti

¹⁵⁶ *Minhādžus-sunnetin-nebevijje*, 4/325-326.

¹⁵⁷ *Fetāvā Nūrun 'aled-derb*, 11/280.

znaš treba li ljudima kiša ili ne?! Ja sam taj koji se brine o Svojim stvorenjima! Ja sve znam i o svemu sam obaviješten! Idi, oprostio sam ti.”¹⁵⁸

❧ PAMET DA IMA VRATA... ❧

Ibn Hibban el-Busti, rhm, tvrdi: “Pamet da ima dvoja vrata sigurno bi jedna bila sabur, a druga opreznost.”¹⁵⁹

❧ BUDI NA PRAVOJ STRANI ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: “Uvijek budi na onoj strani na kojoj su Allah i Njegov poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa čak i ako su svi ljudi na drugoj strani jer za tebe nema ništa korisnije od toga na dunjaluku prije ahireta. Većina ljudi se nađe na drugoj strani, naročito kada imaju veliku želju za nečim (od dunjaluka) ili strahuju od nečega. Tada ćeš teško naći nekoga da je na strani na kojoj su Allah i Njegov poslanik, nego narod takve smatra

¹⁵⁸ Ebu-l-Kasim er-Rāfi'i, *Et-Tedvin fi abbāri Kaṣṣin*, 1/264.

¹⁵⁹ *Revdatul-ukalā ve nuṣṣetul-fudalā*, str. 26.

onim čiji razum je manjkav i smatraju ih nesnalažljivim, a možda ih čak proglase i ludim.”¹⁶⁰

❧ MALO IMATE DOBRIH DJELA ❧

Mejmun b. Mihran, rhm, je rekao: “Malo imate dobrih djela, pa barem budite iskreni u tih malo.”¹⁶¹

❧ TESPIH JE NOVOTARIJA ❧

Šejh Muhammed Nasiruddin el-Albani, rhm, je rekao: “Tespah je novotarija. Nije bio korišten za vrijeme Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, nego je izmišljen naknadno.”¹⁶²

❧ ALLAHOVA BLAGOST ❧

Jahja b. Mu'az, rhm, jednom prilikom proučio je ajet: **“... idite faraonu, on se, doista, osilio, pa mu blagim riječima govorite, ne bi li razmislio ili se pobojava!”** (*Ta-ha*, 43-44), te je rekao: “Bože moj, ako je ovo Tvoja blagost prema onome koji misli da je on bog, pa kakva li je tek onda tvoja

¹⁶⁰ *El-Fevāid*, str. 115.

¹⁶¹ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 4/92.

¹⁶² *Es-Silsiletul-ehādīs-sabiha*, 1/110.

blagost prema onome koji tvrdi da si jedino Ti pravi bog.”¹⁶³

❧ NEMARNOST U IBADETIMA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Većina ljudi nemarno se odnosi spram ibadeta, pa čak i kada obavljaju namaz. Sretan je onaj koji imadne nagradu barem za pola namaza.”¹⁶⁴

❧ ČOVJEK JE STVOREN KAO SLABIĆ ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, bio je upitan o ajetu: “... a **čovjek je stvoren kao slabić.**” (*En-Nisa*, 28), u čemu se ogleda njegova slabost?, pa je rekao: “Žena prođe ispred muškarca, a on se ne može suzdržati da ne pogleda u nju iako od toga nema nikakve koristi. Zar ima veća slabost od ovoga?!”¹⁶⁵

❧ PUSTI LJUDE I BRINI SE O SEBI ❧

Junus b. Abdul-E'ala, rhm, kaže: “Imam Šafija mi je rekao: ‘O Ebu Musa, zadovoljstvo ljudi je cilj koji se ne može dokučiti, a ovo ti ne govorim osim

¹⁶³ Bejheki, *Šu'abul-iman*, 6/287, br. 4193.

¹⁶⁴ *Minhādžus-sunne*, 6/218.

¹⁶⁵ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 7/68.

kao savjet. Znaj da je nemoguće spasiti se od ljudi, pa zato gledaj ono u čemu je korist za tebe i drži se toga, a pusti ljude i ono što oni rade i govore.”¹⁶⁶

❧ BUDI NEOVISAN OD LJUDI ❧

Fadl b. Zijad prenosi da je imam Ahmed b. Hanbel, rhm, naređivao da se odlazi na pijace i trguje, te bi govorio: “Nema ništa bolje od toga da budeš neovisan od ljudi!”¹⁶⁷

❧ POVOĐENJE ZA OBIČAJIMA ❧

Šejh Abdul-Aziz b. Baz, rhm, kaže: “Musliman ne smije da se slijepo povodi za običajima, nego je obaveza sve običaje izvagati na vagi Šerijata čistog, pa ono što Šerijat dozvoli – dozvoljeno je činiti, a ono što zabrani – nije dozvoljeno. To što ljudi imaju običaj da nešto rade nije dokaz da je to dozvoljeno, nego sve običaje ljudi, u njihovim zemljama i plemenima, obaveza je izložiti pred Allahovu knjigu i sunnet Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, pa ono što dozvole Allah i Poslanik

¹⁶⁶ Ebul-Hasan el-Aburi, *Menākibu-š-Šāfi'i*, str. 90.

¹⁶⁷ Ebu Bekr el-Hallāl, *El-Hassu alet-tidžāreti ves-sinā'a*, str. 27.

– to je dozvoljeno, a ono što Allah zabrani, obaveza je da se ostavi, pa makar bio običaj naroda.”¹⁶⁸

❧ SLIJEDI ISTINU, A NE MEZHEB ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, poručuje: “Neka se dobro pazi onaj ko izdaje fetve, ako se boji stajanja pred Allahom, da izdaje fetve po mezhebu kojeg slijedi, iako zna da je drugi mezheb u datom pitanju ispravniji od njegovog mezheba i jačeg dokaza. Ne smije dozvoliti da ga želja za prestižem i pozicijama navede da izdaje fetve suprotne onome što smatra da je ispravnije, pa da tako bude od onih koji varaju Allaha i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i varaju one koji traže odgovore, a Allah neće popraviti djela onih koji varaju. Džennet je zabranjen onome ko sretne Allaha, a bio je od onih koji varaju muslimane. Vjera je savjet, a prevara je suprotna vjeri, kao što je laž suprotna iskrenosti i kao što je zabluda suprotna istini. Često se zna desiti da nam dođe pitanje u kojem smo zauzeli mišljenje suprotno mezhebu, pa nemamo pravo da dadnemo fetvu suprotnu onome u što vjerujemo,

¹⁶⁸ *Medžmu'u fetāva*, 6/ 510.

nego treba da spomenemo ispravnije mišljenje i istaknemo da je to ispravnije i da kažemo: ‘Ovo je istina i ovo je preče da se slijedi!’, a od Allaha je pomoć.”¹⁶⁹

❧ UPORNI U NOVOTARIJAMA... ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Većina onih koji se trude u praktikovanju novotarija vidjet ćeš ih kako malaksaju kada treba slijediti Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, sunnet, ali su zato uporni u novotarijama. Primjer njih je poput onog koji ukrasi Mushaf i onda ne uči iz njega ili uči, a ne radi po njemu ili uljepšava džamiju, ali ne klanja u njoj...”¹⁷⁰

❧ SKROMNOST I PONIZNOST ❧

Enes b. Malik, radijallahu anhu, kaže: “Ashabima niko nije bio draži od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, ali i pored toga oni, kad bi ga ugledali, ne bi pred njim ustajali – znajući da to prezire.”¹⁷¹

¹⁶⁹ *I'alāmūl-muvekki'in*, 4/135-136.

¹⁷⁰ *Iktidāu sirātil-mustekim*, 2/124.

¹⁷¹ Tirmizi, br. 2754.

❧ PRVO SPOZNAJ SVOG GOSPODARA ❧

Imam Ebul-Kasim el-Asbahani, rhm, prenosi: “Neki učenjaci tvrde da je prva obaveza kojom je Uzvišeni Allah obavezao Svoje robove da Ga spoznaju, pa onda kada Ga ljudi spoznaju, tada će Ga i obožavati. Uzvišeni je rekao: **‘Znaj da nema drugog boga mimo Allaha...’** (*Muhammed, 19*). Stoga, muslimani trebaju spoznati Allahova imena i njihova značenja kako bi veličali Allaha istinskim veličanjem. Čovjek kada želi da oženi nečiju kćerku ili neko želi da oženi njegovu kćerku ili s nekim posluje, nastoji da sazna njegovo ime i njegov nadimak i ime njegovog oca i njegovog djeda, te se raspituje o sitnim i krupnim stvarima vezanim za njega, pa Allah – Onaj koji nas je stvorio i opskrbio i Onaj čijoj se milosti nadamo i strahujemo od Njegove srdžbe – treba da bude prvi čija imena ćemo spoznati i naučiti njihova značenja.”¹⁷²

❧ PRAVA SNAGA JE U SRCU ❧

Šumejt b. Adžlan, rhm, kaže: “Uzvišeni Allah dao je da vjernikova snaga bude u njegovom srcu, a

¹⁷² *El-Hudždžetu fi bejānil-mehadždže*, 1/133.

ne u njegovim organima. Zar ne vidite kako slabi starac posti u toplim danima i klanja po noći, a mladić to ne može?!”¹⁷³

❧ ŠTA JE NAJBOLJI AHLAK? ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Da budeš blag i strpljiv prema onima koji te uznemiravaju i da im opraštaš kada ti čine nepravdu, pa to je najbolji ahlak stanovnika dunjaluka i ahireta i time čovjek dostiže stepene koje ne može dostići dobrovoljnim postom i noćnim namazom.”¹⁷⁴

❧ GRIJEŠNI POGLEDI ❧

Sufjanu es-Sevriju, rhm, bio je spomenut ajet: **“On zna poglede koji varaju...”** (*Gafir, 19*), pa je rekao: “Čovjek bude na sijelu sa drugima, pa kada neka djevojka prođe pored njih kriomice gleda u nju da ga drugi ne vide. Ako primijeti da ga vide kako gleda u nju, obori pogled i ne gleda je, a ako

¹⁷³ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 3/130.

¹⁷⁴ *Es-Sārimul-meslūl*, str. 234.

vidi da su nemarni, gleda u nju. To su oči koje varaju.”¹⁷⁵

❧ EDEB PREMA ALLAHU ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: “Niko neće dostići stepen lijepog ophođenja prema Allahu, osim uz tri stvari: da spozna Njegova imena i svojstava, da spozna Njegovu vjeru i šerijat – šta On voli i šta On prezire – i da posjeduje dušu koja je spremna, odlučna i pokorna da prihvati istinu i primjeni je u praksi u svim stanjima.”¹⁷⁶

❧ ZLATNI SAVJETI ❧

Imam Šafija, rhm, je rekao: “Ne upuštaj se u ono što te se ne tiče, ne muči se oko onoga od čega si pošteđen, ne opuštaj se pred onim ko te ne poznaje i ne raspravljaj sa onim ko je ispod tebe. Ono što ti bude sumnjivo prepusti drugima, onaj ko tebe počasti i ti njega počasti još više, a onaj ko te ne voli zaobiđi ga i idi do nekog drugog.”¹⁷⁷

¹⁷⁵ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 7/78

¹⁷⁶ *Medāridžus-sālikin*, 2/365.

¹⁷⁷ Ebul-Hasan el-Āburi, *Menākibu-š-Šāfi'i*, str. 65.

❧ PAZI SE OVOG GRIJEHA ❧

Šejh Bekr Ebu Zejd, rhm, kaže: “Snimanje razgovora, svejedno radilo se o telefonskom ili bilo kojoj drugoj vrsti razgovora, bez znanja i dozvole govornika, pa to je veliki grijeh, prevara i gubljenje pravednosti. Takvo nešto ne rade osim oni čija je vjera slaba, kao i njihov moral i kultura.”¹⁷⁸

❧ KAKO ISPRAVNO POSTUPITI? ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Onaj ko se probudi kao džunub pred istek namaskog vremena, te se boji ako se okupa da će mu isteći namasko vrijeme, okupat će se i klanjati, pa makar isteklo namasko vrijeme.”¹⁷⁹

❧ GLEDAJ KOGA SLIJEDIŠ ❧

Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, kaže: “Čovjek kada odluči da nekoga slijedi, neka prvo pogleda da li je ta osoba od onih koji mnogo spominju Allaha ili je od nemarnih spram zikra, te neka pogleda da li mu je sudija u životu strast ili pak Objava. Neka

¹⁷⁸ *Edebul-batīf*, str. 38.

¹⁷⁹ *El-Fetāval-kubrā*, 5/309.

pogleda u svog šejha, u onog na kojeg se ugleda i kojeg slijedi, pa ako vidi da je od onih koji su nemarni i koji slijede strasti – onda neka se udalji od njega, a ako vidi da je od onih koji su prepoznatljivi po mnoštvu spominjanja Allaha i po slijeđenju Sunneta, te nije od onih koji su izgubljeni, nego je od onih koji su ozbiljni i odlučni – onda neka se drži njegovih nogu.”¹⁸⁰

❧ DA LI UPOZORAVATI NA NOVOTARE? ❧

Ukbe b. Alkame, rhm, pripovijeda: “Bio sam u društvu Erte'e b. el-Munzira, pa je neko od prisutnih upitao: ‘Šta vi kažete za čovjeka koji se druži sa sljedbenicima Sunneta i boravi među njima, ali kada se spomenu novotari on kaže: Ostavite ih, nemojte ih spominjati!’? Erte'e mu odgovori: ‘On je od njih (novotara)! Nemojte da vas zbuni njegovo ponašanje!’ To što je rekao Erte'e nije mi se dopalo, pa sam otišao kod imama el-Evza'ija, a on je znao da razjasni ta pitanja kada ih čuje, pa mi je rekao: ‘Istinu je rekao Erte'e i zauzeo je ispravan stav. Taj čovjek zabranjuje da se oni spominju, pa kako će se

¹⁸⁰ *El-Vābilus-sajb*, str. 94-95.

onda drugi upozorit na njih ukoliko se ne bude protiv njih govorilo?!”¹⁸¹

❧ KO JE GLAVNI KRIVAC? ❧

Šejh Bekr Ebu Zejd, rhm, kaže: “Neka se zna da je glavni razlog razvrata žena to što su muškarci koji su dužni da se brinu o njima popustljivi.”¹⁸²

❧ KAKO PREPOZNATI PRAVU BRAĆU? ❧

Imam Ibn Hibban el-Busti, rhm, kaže: “Prava braća se prepoznaju u poteškoćama, kao i porodica u siromaštvu jer u blagostanju svi ljudi su prijatelji jedni drugima. Najgori su oni koji iznevjere svoju braću u poteškoćama i iskušenjima.”¹⁸³

❧ DOBRO SE DOBRIM VRAĆA ❧

Spominje se da je jedan pobožnjak, Mes'ud el-Hemezani, imao običaj da oprašta drugima. Kada bi mu neko spomenuo pogreške drugih prema njemu, on bi rekao: “Što je bilo, bilo je! Prošlost se ne spominje.” Nakon što je umro, viđen je u snu, pa je

¹⁸¹ Ibn Asakir, *Tāribu Dimešk*, 8/15.

¹⁸² *Hirāsetul-fadile*, str. 114.

¹⁸³ *Revdatul-'ukalā ve nuḫbetul-fudalā*, str. 247.

upitan: “Kako je Allah postupio prema tebi nakon smrti?”, a on reče: “Doveo me je pred Sebe i rekao mi je: ‘O Mes'ude, što je bilo, bilo je! Prošlost se ne spominje. Vodite ga u Džennet.’”¹⁸⁴

❧ ZIKR DAJE ŽIVOT SRCU ❧

Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Zikr (spominjanje Allaha) koristi srcu kao što voda koristi ribama, pa kakvo li je stanje riba kada napuste vodu?!”¹⁸⁵

❧ NE IGRAJ SA SVOJOM SE VJEROM ❧

Ebu Abdullah el-Kurtubi, rhm, je rekao: “Neka se Allah smiluje ispravnim prethodnicima koji su govorili svakom ko posjeduje zdrav razum: ‘Ako se već igraš s nečim, onda se dobro čuvaj toga da se ne poigravaš sa svojom vjerom!’”¹⁸⁶

❧ PRENOSI MUDROSTI, A NE GREŠKE... ❧

Sufjan b. 'Uzejne, rhm, kaže: “Među ljudima ima onih koji kada bi čuli pedeset mudrosti, ne bi ni

¹⁸⁴ Zehebi, *Tāribul-islam*, 42/327.

¹⁸⁵ Ibnul-Kajjim, *El-Vābilus-sajb*, str. 42.

¹⁸⁶ *El-Džāmi'u li abkāmil-Kur'an*, 11/25.

jednu zapamtili, ali ako bi neko napravio grešku ili prenio tuđu, zapamtili bi je i prenijeli drugima.”¹⁸⁷

❧ PRVO SEBI BUDI OD KORISTI ❧

Imam Ibnu-l-Dževzi, rhm, tvrdi: “Bolje mi je da samom sebi budem od koristi, nego da koristim drugima, ali sebi štetim.”¹⁸⁸

❧ NAJBOLJI IBADET ZA ŽENE ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: “Najbolji ibadet kojeg žena može činiti Allahu jeste da se boji Allaha i boravi u svojoj kući.”¹⁸⁹

❧ KADA SE PRIBLIŽI KRAJ ZABLUDE... ❧

Neki čovjek požalio se kadiji Sehnunu b. Se'idu, rhm, rekavši: “Novotarija se proširila među ljudima i njeni sljedbenici postali su ponosni!”, na što mu on odgovori: “Pa zar ne znaš da Allah kada želi dokinuti neku novotariju, prvo dadne da se ona proširi među ljudima?!”¹⁹⁰

¹⁸⁷ Ebu Sulejman el-Hattābi, *El-Uzle*, str. 55.

¹⁸⁸ *Sajdul-bāṭir*, str. 95.

¹⁸⁹ Sem'āni, *Tefsirul-Kur'an*, 4/279.

¹⁹⁰ El-Kādi 'Ijād, *Tertibul-medārik*, 4/72.

❧ SLAST POKORNOSTI ALLAHU ❧

Upitan je pobožnjak Vuhejb b. el-Verd, rhm: “Da li osjeća slast pokornosti Allahu onaj ko čini grijeh?”, pa je odgovorio: “Tu slast ne osjeća čak ni onaj koji samo pomisli na grijeh!”¹⁹¹

❧ OSTAVI BESPOTREBAN GOVOR ❧

Ibrahim ez-Zejjat, rhm, kaže: “Jednom prilikom sjedio sam sa Sufjanom es-Sevrijem dok je neki čovjek buljio u odjeću koja je bila na njemu, pa ga je – ne mogavši se suzdržati – upitao: ‘Sufjane, a od čega je ta odjeća?’, a on mu reče: ‘Oni koji su bili prije nas prezirali su bespotreban govor!’”¹⁹²

Ja'la b. Ubejd, rhm, pripovijeda: “Ušli smo kod Muhammeda b. Sūke, pa nam je rekao: ‘Ispričaj ću vam jednu predaju možda vam bude od koristi, a meni je zaista koristila. Atā b. ebi Rebah nam je jednom rekao: ‘O djeco moga brata, oni koji su bili prije vas prezirali su bespotreban govor, a bespotrebnim govorom smatrali su sve ono što je mimo učenja Kur'ana, naređivanja dobra, odvrćanja od

¹⁹¹ Ibnu-l-Dževzi, *Sajdul-hātir*, str. 66.

¹⁹² Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 7/65.

zla i govora koji je vezan za svakodnevne životne potrebe. Zar zaboravljate ajete: **‘... a nad vama bdiu čuvari, kod Nas cijenjeni pisari’** (*El-Infitar*, 10-11), **‘... jedan s desne, a drugi s lijeve strane sjede, on ne izusti nijednu riječ, a da pored njega nije prisutan onaj koji bdi.’** (*Kaf*, 17-18)?! Zar se ne stidite, kada bi bile donesene knjige vaših djela, da ih nađete ispunjene onim što se ne dotiče ni vaše vjere niti vašeg dunjaluka?!”¹⁹³

❧ MEVLUD NIJE OD VJERE ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, tvrdi: “Mevlud je novotarija koju nije pohvalio niko iz prvih generacija, niti je iko od njih to praktikovao.”¹⁹⁴

Tadžuddin 'Umer b. Ali el-Fakihani, rhm, kaže: “Nije mi poznato da mevlud ima osnovu u Kur'anu i Sunnetu, niti nam je preneseno da ga je praktikovao iko od učenjaka ummeta koji su nam uzor u vjeri i koji se pridržavaju upute ispravnih prethod-

¹⁹³ Ibn Ebu Dunja, *Es-Samt*, str. 81.

¹⁹⁴ *Medžmu'ul-fetāwa*, 25/298.

nika. Naprotiv, to je novotarija koju su izmislili zabludjeli.”¹⁹⁵

❧ NE DIŽI GLAS IZNAD SUNNETA ❧

Imam Malik b. Enes, rhm, tvrdi: “Nema razlike između toga da dižeš glas na Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, dok je bio živ i da dižeš glas iznad hadisa nakon njegove smrti.”¹⁹⁶

Hammad b. Zejd, rhm, prenosi: “Jednom, kada smo bili kod Ejjuba es-Sehtijaniya, čuo je neke glasove, pa reče: ‘Kakva je ovo buka?! Zar ne znaju da je dizanje glasa nad hadisima Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, isto kao dizanje glasa pred njim dok je bio živ?!’”¹⁹⁷

❧ JESMO LI ZAHVALNI ALLAHU? ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, kaže: “Jedna od najmanjih Allahovih blagodati prema robovima je blagodat udisaja vazduha, a gotov da se ne može pobrojati. Svakoga dana i noći čovjek dvadeset i četiri hiljade puta udahne vazduh. Dakle, dvadeset i

¹⁹⁵ *El-Mevridu fi amelil-mevlid*, str. 8-9.

¹⁹⁶ Ibnul-Hādždž, *El-Medhal*, 1/117.

¹⁹⁷ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ahlākir-rāvi*, 1/195.

četiri je hiljade Allahovih blagodati svakoga dana prema čovjeku samo po pitanju udisanja vazduha, pa šta onda reći za ostale mnogobrojne blagodati, a svaka od njih zahtijeva zahvalnost Allahu?!”¹⁹⁸

❧ ONI KOJE TREBA ŽALITI ❧

Ebu Zekerijja el-Ferra, rhm, je rekao: “Nikoga od ljudi mi nije žao kao što mi je žao dvojice: onoga ko uči znanje, ali slabo razumije, i onoga ko dobro razumije, ali ne uči znanje. Zaista se čudim čovjeku koji ima mogućnost da uči znanje, ali ne uči.”¹⁹⁹

❧ NAJGORI LJUDI ❧

Upitan je Abdullah b. el-Mubarek, rhm: “Ko su najgori ljudi?”, pa je rekao: “Oni koji jedu (životare) na račun svoje vjere!”²⁰⁰

❧ NAROD POZNAT PO LAŽIMA ❧

Ibn Tejmije, rhm, tvrdi: “U knjigama rafidija našli smo laži i potvora na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njegove ashabe i njegovu

¹⁹⁸ *Šifāul-'alil*, str. 114.

¹⁹⁹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/439.

²⁰⁰ Ebu Nu'ajm, *Hišetul-evlija*, 8/168.

porodicu više nego što smo našli laži i potvora u knjigama ehlu-kitabija: Tevratu i Indžilu.”²⁰¹

❧ SKRIVENA STRAST ZA VLAST ❧

Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: “Ljudi više žude za liderstvom nego što žude za zlatom i srebrom, a onaj ko žudi za liderstvom tragać će za mahanama drugih ljudi.”²⁰²

❧ KAKO POSTIĆI BLAGODATI? ❧

Imran b. Husajn, radijallahu anhu, kaže: “Tri su stvari kojima rob postiže blagodati dunjaluka i ahireta: strpljenje prilikom iskušenja, zadovoljstvo na odredbi i upućivanje dova Allahu u blagostanju.”²⁰³

❧ RIJEČI IZ SRCA SE NE MIJENJAJU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Onaj čiji jezik ne bude slijedio srce dok govori mnogo će biti promjenljiv i kontradiktoran u govoru”²⁰⁴

²⁰¹ *Medžmu'ul-fetāwa*, 28/482.

²⁰² Ibn Ebi Ja'la, *Tabakātul-hanābile*, 2/14.

²⁰³ Ibn Ebi Dunja, *Es-Sabru ves-sevābu 'alejh*, str. 65.

²⁰⁴ *Bejānu telbisil-džehmije*, 3/597.

❧ ALLAHU SE POKORI ❧

Ahmed b. Ishak et-Tenuhi el-Hanefi, rhm, tvrdi: “Onaj ko dadne prednost Allahovoj naredbi nad naredbama Njegovih robova, Allah će ga poštedjeti njihovog zla.”²⁰⁵

❧ DALJINA NIJE PREPREKA ❧

Imam Ahmed b. Hanbel, rhm, kaže: “Ja, zaista, imam braće (po vjeri) koje ne sretnem osim jednom godišnje, ali ljubav prema njima jača je od onih koje srećem svakog dana.”²⁰⁶

❧ DOVI ZA SVOJU BRAĆU U IME ALLAHA ❧

Ebu Bekr es-Siddik, radijallahu anhu, kaže: “Zaista dova koju uputi brat za svog brata u ime Allaha, azze ve dželle, bude primljena!”²⁰⁷

❧ BRAK JE OD NAJBOLJIH DJELA ❧

Ebul-Feredž Ibnul-Dževzi, rhm, kaže: “Musa, alejhis-selam, potrošio je deset godina svog života

²⁰⁵ Ibn Kesir, *El-Bidāje ven-Nihāje*, 15/50-51.

²⁰⁶ Ibnul-Dževzi, *Menākilul-imām Ahmed*, str. 152.

²⁰⁷ Ahmed b. Hanbel, *Eṣ-Ṣuḥḥ*, str. 92, br. 574.

(u hizmetu puncu) kao mehr za svoju suprugu. Brak da nije od najboljih djela ne bi vjerovjesnici potrošili toliko vremena na njega.”²⁰⁸

❧ KUR'AN I SMRT SU OPOMENE ❧

Jezid b. Temim, rhm, kaže: “Onaj ko ne uzme pouku u Kur'anu i smrti – kada bi se brda pred njim srušila on se opet ne bi opomenuo.”²⁰⁹

❧ DRŽI SE ISKRENOG PRIJATELJA ❧

Omer b. el-Hattab, radijallahu anhu, je rekao: “Kloni se onoga što te uznemirava, drži se iskrenog prijatelja, a teško da ćeš ga naći, i savjetuj se sa onima koji se boje Allaha, azze ve dželle.”²¹⁰

❧ KLONI SE HARAMA ❧

Malik b. Dinar, rhm, je rekao: “Da čovjek ostavi jedan dirhem koji je haram to mu je bolje nego da udijeli kao sadaku stotinu hiljada dirhema!”²¹¹

²⁰⁸ *Sajdul-batir*, str. 40.

²⁰⁹ Ahmed b. Hanbel, *Ez-Zuhd*, str. 138, br. 942.

²¹⁰ Bejheki, *Šu'abul-iman*, 12/47, br. 8996.

²¹¹ Dineveri, *El-Mudžālesetu ve dževābirul-'ilm*, 5/125.

❧ MUSLIMAN NE OSTAVLJA NAMAZ ❧

Hafiz Ebu-l-Fadl el-'Iraki, rhm, spominje kako je čuo za jednog učenjaka iz Maroka da je na svom predavanju govorio o propisu muslimana koji bez opravdanja ostavi obavezni namaz, pa da bi na kraju svoga izlaganja dao čudnu konstataciju rekavši: “O ovom pitanju učenjaci su govorili samo kao vid pretpostavke. Dakle, to se nikada nije desilo. Nijedan musliman namjerno ne ostavlja namaz.” A riječ je o tome da ovaj učenjak nije boravio među ljudima, nego je odrastao kod svog oca zaposlen učenjem znanja sve dok nije odrastao i počeo prenositi znanje, pa je to spomenuo na svom dersu nepoznavajući činjenično stanje.²¹²

❧ PAZI DA TE NE PREVARE POHVALAMA ❧

Imam Ebu-l-Hasan el-Maverdi, rhm, je rekao: “Samodopadljivost ima uzroke, a jedan od najjačih uzroka jeste mnoštvo pohvala od strane onih koji žele biti bliski dotičnoj osobi i pretjerivanje spram

²¹² *Tarbut-tesrib*, 2/150.

nje od strane dvoličnjaka kojima je licemjerstvo preraslo u običaj i način ostvarivanja koristi.”²¹³

❧ ZARADI NA HALAL NAČIN ❧

Se'id b. el-Musejjeb, rhm, je rekao: “Nema hajra u čovjeku koji ne želi zaraditi imetak na halal način, pa udijeliti ono što treba i sačuvati svoj obraz od ponižavanja pred drugima.”²¹⁴

❧ POJEDINE TREBA ZATVORITI ❧

Rebi'a b. Ebi Abdurrahman, rhm, kaže: “Među onima koji izdaju fetve ima onih koji su preči od kradljivaca da budu zatvoreni u zatvor!”²¹⁵

❧ AKO JE ISKRENO I MALO JE DOVOLJNO ❧

Hafiz Ibn Abdil-Berr, rhm, je rekao: “Onaj ko bude tražio znanje radi Allaha, pa i malo znanja mu je dovoljno, a onaj ko bude tražio znanje radi ljudi, neka zna da su zahtjevi ljudi mnogobrojni.”²¹⁶

²¹³ *Edebud-dunja ved-din*, str. 239.

²¹⁴ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 2/173.

²¹⁵ Ibnul-Kajjim, *Bedā'iul-fevāid*, 3/277.

²¹⁶ *Et-Temhid*, 13/120.

❧ NE MOŽE SE PROTIV ISTINE ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, ističe: “Uzvišeni Allah kada želi da pomogne Svoju vjeru dadne da joj se neko suprostavi, pa onda istinu utvrdi Svojim riječima i istinom pogađa zabludu tako da je uguši i zablude nestane.”²¹⁷

❧ VJERNIK NIJE DANGUBIČAR ❧

Vehb b. Munebbih, rhm, kaže: “Vjernik gleda da bi nešto novo naučio, šuti da bi se grijeha spasio, govori da bi ono što mu nije jasno razumio i osamljuje se da bi nagradu za dobra djela zaplijenio.”²¹⁸

❧ NE POŽURUJ S REZULTATIMA ❧

Ibn Džurejdž, rhm, navodi da su Faraon i svita njegova živjeli četrdeset godina nakon što je Allah objavio Musau i Harunu, alejhimas-selam: **“Vaša dova je uslišana...”** (*Junus*, 88-89) – poslije njihove dove Allahu da uništi bogatstva njihova i zapečati

²¹⁷ *Medžmu'ul-fetāva*, 28/57.

²¹⁸ Ibn Asakir, *Tāribu Dimešk*, 63/388.

im srca i da ne povjeruju sve dok nesnosnu patnju ne okuse – da bi tek onda bili potopljeni.²¹⁹

❧ ŠTA JE PRAVI IBADET? ❧

Abdul-Kerim b. Malik, rhm, kaže: “Zatekli smo naše ispravne prethodnike kako nisu smatrali da je pravi ibadet u dobrovoljnom postu i namazu, nego u sustezanju od lošeg govora o drugima.”²²⁰

❧ S PEROM DO MEZARA ❧

Bilo je rečeno Abdullahu b. el-Mubareku, rhm: “Do kada ćeš zapisivati znanje?!” , pa je odgovorio: “Možda još uvijek ono što će mi koristiti nisam zapisao!”²²¹

❧ PAZI ČIME SE HRANIŠ ❧

Vuhejb b. el-Verd, rhm, tvrdi: “Tako mi Allaha, kada bi stajao u namazu poput ovog stuba to ti ne bi koristilo sve dok ne budeš pazio šta ti ulazi u stomak – da li je halal ili je haram.”²²²

²¹⁹ Ibn Kesir, *Tefsirul-Kur'anil-a'zim*, 4/291.

²²⁰ Ibn Ebi Dunja, *Zemmul-gibeti ven-nemime*, str. 22.

²²¹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/406.

²²² Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 8/157.

❧ ZAJEDNIČKI ZIKR JE NOVOTARIJA ❧

Imam Eš-Šatibi, rhm, kaže: “Novotarija je da se narod okupi i zajedno uglas čine zikr.”²²³

❧ OHOLOST I SAMODOPADLJIVOST ❧

Ebu Vehb el-Mervezi upitao je Ibnul-Mubareka: “Šta je to oholost?”, pa je rekao: “Da podcjenjuješ ljude!” Zatim ga je upitao: “A šta je to samodopadanje?”, pa je rekao: “Da smatraš kako imaš nešto što drugi mimo tebe nemaju!”²²⁴

❧ VJERNIK SAMO UZ RAMAZAN ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Onaj ko odluči da neće činiti grijeha samo u ramazanu, mimo drugih mjeseci, takav uopće nije od onih koji se kaju za svoje grijeha.”²²⁵

❧ KO JE NAJBOLJI MUSLIMAN? ❧

Imam Ebu Abdullah el-Buhari, rhm, je rekao: “Najbolji musliman je onaj ko oživi neki sunnet od

²²³ *El-'Iatīsām*, 1/53.

²²⁴ Bejheki, *Šu'abul-iman*, 10/514, br. 791.

²²⁵ *Medžmū'ul-fetāwa*, 10/743.

sunneta Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, koji je zamro. Zato, strpite se, o sljedbenici sunneta jer vās je, zaista, najmanje među ljudima!”²²⁶

☞ SVOJSTVA ODABRANIH VJERNIKA ☞

Hafiz Šemsuddin ez-Zehebi, rhm, kaže: “Iskren vjernik trebao bi što manje: pričati, jesti, spavati i sa ljudima miješati se, a umjesto toga, što više činiti zikra, biti skroman, prisjećati se smrti i govoriti: *‘La havle ve la kuvvete illa billah!’*”²²⁷

☞ NE PRESKAČI OSNOVNO ZNANJE ☞

Neki čovjek upitao je Ahmeda b. Hanbela, rhm, da li su Je'džuž i Me'džud muslimani, pa mu on reče: “Jesil' ti to dobro utvrdio osnovno znanje, pa već pitaš o tome?!”²²⁸

☞ KOLIKO IMA ONIH KOJI NISU SVJESNI? ☞

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, kaže: “Neka je slavljen Allah! Koliko li samo ima onih čija srca su izopačena, ali oni nisu ni svjesni. Koliko li samo

²²⁶ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ablākir-rāvi*, 1/112.

²²⁷ *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 14/534.

²²⁸ Ibn Muflih, *El-Ādabus-šer'ijje*, 2/69.

ima onih koji su zaslijepljeni pohvalama ljudi, zavedeni Allahovim prekrivanjem njihovog pravog stanja, obmanuti blagodatima koje im Allah daje, a to su sve Allahove kazne i poniženja, ali džahil misli da su to počasti od Allaha?!”²²⁹

❧ **BOGOBOJAZNOST I SKROMNOST** ❧

Jusuf b. Esbat, rhm, tvrdi: “Malo čovjekove bogobojažnosti i skromnosti dovoljno je umjesto velikog zalaganja u činjenju dobrih djela.”²³⁰

❧ **KAKO PREPOZNATI ALLAHOVE EVLIJE?** ❧

Hafiz Ebu Abdullah ez-Zehebi, rhm, kaže: “Osobine Allahovih evlija su sljedeće: opreznost u ishrani, bogobojažnost u govoru, čuvanje jezika, učestalo činjenje zikra, udaljavanje od bespotrebnog miješanja s običnim narodom, plakanje radi svojih grijeha, razgovijetno i melodično učenje Kur'ana uz razmišljanje, preziranje i kuđenje svoje duše radi nepokornosti Allahu, mnoštvo dobrovoljnog posta, ustrajavanje u noćnom namazu, poniznost prema

²²⁹ *Ed-Dāu ved-devā*, str. 277.

²³⁰ *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 9/171.

muslimanima, održavanje rodbinskih veza, veliko-dušnost, obveseljavanje drugih, udjeljivanje sadake u neimaštini, riječi istine i onda kada su gorke, uz blagost, smirenost, opraštanje drugima, udaljavanje od neznalica, stražarenje na Allahovom putu, borba protiv neprijatelja, obavljanje hadždža, povremeno uživanje u lijepim (halal) blagodatima i mnoštvo istigfara.”²³¹

❧ UVIJEK SE POKAJ NAKON GRIJEHA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Musliman ne smije da ustraje na griješenju ako se desi da se vrati grijehu nakon što se pokajao, nego je dužan da se opet pokaje, pa makar se vratio grijehu u jednom danu stotinu puta!”²³²

❧ PRIGOVORA NIKO NIJE POŠTEĐEN ❧

Mudžahid b. Džebr, rhm, pripovijeda: “Jahja b. Zekerija, alejhis-selam, jednom prilikom zatražio je od Uzvišenog Allaha u dovi: ‘O Gospodaru moj, učini da me svi stanovnici Zemlje spominju samo

²³¹ *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 12/90.

²³² *Medžmu'ul-fetāwa*, 16/58.

po dobru!’, pa mu Allah, azze ve dželle, objavi: ‘O Jahja, to nisam učinio ni Sebi, pa zar da učinim tebi?!’”²³³

❧ PRIZNAJ SVOJE NEZNANJE ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, bi govorio: “Ako neko od vas bude upitan o onome što ne zna, neka prizna da ne zna i neka se ne stidi.”²³⁴

❧ AKO PRIMIJETIŠ... ZNAJ DA SI... ❧

Malik b. Dinar, rhm, je rekao: “Ako primijetiš okrutost srca, slabost u tijelu i nedostatak opskrbe, znaj da si govorio o onome što te se ne tiče.”²³⁵

❧ DA SU NAM SRCA ČISTA... ❧

Osman b. Affan, radijallahu anhu, bi govorio: “Da su vam srca zaista čista, ne bi se zasitila od (učenja) Allahovog govora! Ne volim da mi prođe i jedan dan, a da ne pogledam u Allahov govor!” – tj. u mushaf.²³⁶

²³³ Lālekāi, *Šerhu usuli 'i'atikād*, 8/1848.

²³⁴ Ibn Ebi Ja'la, *Tabakātul-banābile*, 1/70.

²³⁵ Ibnul-Dževzi, *Bebrud-dumū'i*, str. 125.

²³⁶ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 7/300.

❧ UČENJE ARAPSKOG JEZIKA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Arapski jezik je od vjere i njegovo poznavanje je obaveza – farz. Razumijevanje Kur'ana i Sunneta je farz, a to je nemoguće ispravno razumjeti bez poznavanja arapskog jezika, pa, shodno tome, ono bez čega je nemoguće ispuniti vjersku obavezu i ono samo postaje obaveza. Međutim, postoji jedan (osnovni) nivo arapskog jezika kojeg su dužni poznavati svi muslimani pojedinačno (*fardu-ajn*), dok je drugi dio ipak kolektivna obaveza (*fardu-kifaje*).”²³⁷

❧ ONAJ KO VIŠE ZNA MANJE PRIČA ❧

Ali et-Tantavi, rhm, spominje zanimljiv događaj prilikom posjete Selefjske štamparije u Misru, čiji vlasnik je bio njegov daidža Muhibbuddin el-Hatib, pa kaže: “Jednog dana bili smo u posjeti daidžinoj štampariji zajedno sa skupinom uglednika i književnika, pa su, onako usputno, raspravljali o fesu i njegovom porijeklu i historijatu, a uz nas je bio i šejh Ahmed Tejmur Paša, koji je šutio kao da ništa ne zna dok su oni raspravljali, a nismo znali da u

²³⁷ *Iktidāu sirātil-mustekim*, 1/527.

tom trenutku kroz štampariju prolazi njegov istraživački rad o fesu i njegovom historijatu.²³⁸

❧ ZAŠIJ JE ISTIGFAROM... ❧

Ibnul-Dževzi, rhm, je rekao: “O ti kojem prolazi život bez teobe, kada podereš odjeću svoje vjere grjesima, ti je zašij istigfarom!”²³⁹

❧ KAKO DA OSJETI SLAST UČENJA KUR'ANA?! ❧

Ibn Džerir et-Taberi, rhm, je rekao: “Zaista se čudim onome ko uči Kur'an, ali ne poznaje njegovo tumačenje, kako li će da osjeti slast učenja?!”²⁴⁰

❧ U ČEMU JE ISTINSKA SKROMNOST? ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, je rekao: “Nismo vidjeli da je skromnost igdje manja od skromnosti u traganju za liderstvom. Vidiš čovjeka kako je skroman u hrani, piću, imetku i odjeći, ali ako mu neko pokuša preuzeti liderstvo (u vjeri) odmah se brani i napada druge.”²⁴¹

²³⁸ *Zikrejt*, 1/339.

²³⁹ *El-Mudbiš*, str. 391.

²⁴⁰ Jākut el-Hamevi, *Mu'džemul-udebā*, 6/2453.

²⁴¹ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 7/39.

❧ NE ODUSTAJ OD ISTINE! ❧

Šejh Muhammed el-Emin eš-Šinkiti, rhm, kaže: “Znaj da razuman čovjek ne odustaje od istine radi prigovora maloumnih osoba!”²⁴²

❧ TRAGANJE ZA POHVALAMA ❧

Se'id el-Haddad, rhm, tvrdi: “Ništa ne odvrća od Allahovog puta poput toga da čovjek nastoji zadobiti pohvale drugih i pokušava se uzdignuti iznad njih.”²⁴³

❧ POLA ZNANJA ❧

Amir b. Šurahil eš-Ša'bi, rhm, bi govorio: “Kada kažeš: ‘Ne znam!’ to je pola znanja.”²⁴⁴

❧ NE OSTAVLJAJ SUNNET RADI LJUDI! ❧

Salih, sin imama Ahmeda b. Hanbela, upitao je svog oca o čovjeku koji boravi u zemlji u kojoj se protive dizanju ruku u namazu, te onoga koji diže ruke optužuju da je rafidija, da li mu je dozvoljeno

²⁴² *Edvāul-bejān*, 1/7.

²⁴³ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 14/214.

²⁴⁴ Darimi, br. 186.

da ostavi dizanje ruku?, pa je rekao: “Neće ostaviti dizanje ruku, ali neka blago postupava s njima.”²⁴⁵

Drugom prilikom upitao ga je: “Šta kažeš za čovjeka koji predvodi druge u namazu kao imam i diže ruke u namazu i naglas izgovara ‘*Amin!*’ i vitr klanja jedan rekat odvojeno, a oni koji klanjaju za njim nisu zadovoljni s tim, dok su neki zadovoljni, ali ima i onih koji – ako klanja vitr odvojeno – ne klanjaju za njim, nego napuste džamiju? Da li smatraš da treba postupati po njihovom mišljenju, ili pak treba ustrajati na onome što mu naređuju učenjaci fikha?”, pa je rekao: “Ne, nego treba ustrajati na svom namazu, onako kako ga klanja, a na njih se ne treba osvrutati!”²⁴⁶

❧ NE SJEDI S ONIM KO NEMA PAMETI ❧

Šu'be b. el-Hadždžadž, rhm, je rekao: “Malo imamo pameti, pa kada sjednemo s onim ko ima još manje od nas pameti, onda nam ode i ono malo pameti što smo imali! Zaista zamrzim čovjeka kada

²⁴⁵ *Mesāilu-l-imam Ahmed – rivājetu Ebi Fadl Salih*, 1/268.

²⁴⁶ *Mesāilu-l-imam Ahmed – rivājetu Ebi Fadl Salih*, 2/120.

ga vidim da sjedi s onim ko je manje pameti od njega.”²⁴⁷

❧ SAKRI DOBRA DJELA ❧

Sufjan es-Sevri, rhm, kaže: “Ne računam puno na dobra djela za koja drugi znaju!”²⁴⁸

❧ SPAS JE U VRAĆANJU NA SUNNET ❧

Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani, rhm, kaže: “Kada se dese smutnje spas je u vraćanju na Sunnet, a on je dovoljan umjesto mišljenja ljudi i povećava nam ubjeđenje.”²⁴⁹

❧ DOBROVOLJNI NAMAZ PRIJE DŽUME ❧

Ukbe b. Alkame, rhm, priča: “Sreo sam imama El-Evza'ija na vratima džamije kada je krenuo na džumu, pa sam mu nazvao selam, a on je ušao u džamiju. Krenuo sam za njim da pratim šta će raditi, pa je klanjao namaz, izbrojao sam da je klanjao trideset i četiri rekata prije nego se imam

²⁴⁷ Ibnul-Dževzi, *Ahbārul-hamka*, str. 39.

²⁴⁸ Ibnul-Dževzi, *Sajdul-hatir*, str. 568.

²⁴⁹ *Fethul-Bari*, 3/398.

popeo na mimber da drži hutbu; stajanje u namazu, činjenje ruku'a i sedžde – sve je lijepo obavljao.”²⁵⁰

❧ NEĆE SE SPASITI... ❧

Jahja b. Mu'az, rhm, bi govorio: “Neće se spasiti onaj kod koga namirišeš da voli liderstvo!”²⁵¹

❧ NADOKNADI PROPUSTE ZIKROM ❧

Ibn Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: “Onaj ko škrtari da udjeljuje imetak, boji se neprijatelja i ne bori se protiv njega i lijen je da noć provede u namazu, onda neka mnogo govori: *lā ilāhe illellah, subhānellah, el-hamdu lillah i Allahu ekber!*”²⁵²

❧ NE OČEKUJ ZADOVOLJSTVO LJUDI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Obaveza je znati da nije prihvatljivo, kako u razumu, tako i u vjeri, tražiti zadovoljstvo ljudi, zato što je to, na prvom mjestu, nemoguće, te, na drugom mjestu, zato što nam je naređeno da tragamo za zado-

²⁵⁰ Ibn Ebi Hatim, *El-Džerhu vet-ta'dil*, 1/218.

²⁵¹ Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 2/294.

²⁵² Buhari, *El-Edebul-mufred*, br. 270.

voljstvom Allaha i Njegovog poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.”²⁵³

❧ IZAĐI MALO IZ ZATVORA ❧

Halil b. Ahmed, rhm, kaže: “Ljudi su u zatvoru sve dok među njima ne bude šale.”²⁵⁴

❧ ISKUŠENJA RAZOTKRIVAJU ❧

Ibn Kajjim el-Dževzije, rhm, kaže: “Belaji i iskušenja pokažu dragulje među ljudima, a kako samo brzo razotkriju one koji pričaju bez djela.”²⁵⁵

❧ KABUR JE SPAS OD LJUDI ❧

Ebu Derda, radijallahu anhu, je rekao: “Čovjeka neće spasiti od loših ljudi osim njegov kabur.”²⁵⁶

❧ NEĆE OSJETITI SLAST AHIRETA... ❧

Bišr b. Haris el-Hafi, rhm, tvrdi: “Neće osjetiti slast ahireta onaj ko voli da ljudi znaju za njega!”²⁵⁷

²⁵³ *Medžmu'ul-fetāva*, 3/232.

²⁵⁴ Ibn Abdil-Berr, *Behdžetul-medžālis*, str. 125.

²⁵⁵ *Bedā'iul-fevāid*, 3/231.

²⁵⁶ Ibn Kutejbe, *Ujunnul-abbār*, 2/23.

²⁵⁷ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlījā*, 8/343.

❧ KO NADIJEVA IME DJETU? ❧

Ibn Kajjim, rhm, tvrdi: “Nadijevanje imena novorođenčetu je pravo oca, a ne majke, i u vezi s tim nema razilaženja.”²⁵⁸

❧ KOJEG ŠEJHA SLIJEDITI?! ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Onaj ko ne naređuje dobro i ne odvraća od zla, takvog ne treba smatrati da je od šejhova u vjeri, niti ga treba slijediti.”²⁵⁹

❧ OSOBINA PRAVIH UČENJAKA ❧

Ebu Davud es-Sidžistani, rhm, kaže: “Ne mogu pobrojati koliko puta sam čuo da je neko upitao imama Ahmeda b. Hanbela o nekom pitanju oko kojeg postoji razilaženje, pa bi rekao: ‘Ne znam!’”²⁶⁰

❧ ODNOS PREMA NAMAZU U DŽAMIJI ❧

Ebu Abdullah Muhammed b. Hafif, rhm, je rekao: “Ako čujete da je mujezin rekao: *Hajje 'ales-*

²⁵⁸ *Tuhfetul-mevdūd*, str. 135.

²⁵⁹ *Medžmū'ul-fetāwa*, 11/510.

²⁶⁰ *Mesāilu-l-imam Ahmed*, str. 367, br. 1782.

*sala / Dođi na namaṣ', a ne vidite me u saffu, onda me tražite na mezarju (u kaburu)!"*²⁶¹

❧ KAKO BI ISKORISTIO ZADNJI DAN? ❧

Bilo je rečeno Abdullahu b. el-Mubareku, rhm: "Kada bi znao da od tvog života nije ostao osim jedan dan, šta bi u njemu činio?", pa je odgovorio: "Podučavao bih ljude!"²⁶²

❧ ZBOG ČEGA SU VELIKANI PLAKALI?! ❧

Jednog dana zaplakao je Rebi'a b. Abdurrahman, pa ga je neko upitao: "Zašto plačeš?", a on mu reče: "Radi rijaluka (pretvaranja) koje je pri meni i radi skrivene slasti za pohvalama drugih!"²⁶³

❧ ZADAĆA UČENJAKA JE PODUČAVANJE ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: "Kada učenjaci ostave prenošenje znanja to je kao da oni koji su u ratu ostave borbu."²⁶⁴

²⁶¹ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 16/347.

²⁶² Bejheki, *El-Medhal*, str. 309.

²⁶³ Ibnul-E'arābi, *El-Mu'džem*, br. 1851.

²⁶⁴ *Medžmu'ul-fetāwa*, 28/188.

❧ NE PREKIDAJ UČENJE... ❧

Dželaluddin es-Sujuti, rhm, tvrdi: “Pokuđeno je prekidati učenje Kur'ana radi razgovora s nekim.”²⁶⁵

❧ ISTINSKA SREĆA ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: “Kada vidiš ljude kako se bogate dunjalukom, ti svoje bogatstvo potraži u vezi s Allahom; kada vidiš da se raduju dunjaluku, ti svoju radost potraži u druženju s Allahom; kada ih vidiš da traže utjehu u druženju s voljenim, ti svoju utjehu potraži kod Allaha; kada vidiš da se oni pokazuju pred kraljevima i velikima i približavaju im se da bi postigli ponos i ugled, ti znaj za Allaha i približi mu se, pa ćeš postići najveći ponos i ugled.”²⁶⁶

❧ LAŽNA LJUBAV U IME ALLAHA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Mnogo je onih koji tvrde da vole određene šejhove u ime

²⁶⁵ *El-Itkân fi ulûmil-Kur'an*, 1/377.

²⁶⁶ *El-Fevâid*, str. 118.

Allaha, ali da ih zaista vole u ime Allaha pokorili bi se onda Allahu – radi kojeg ih vole.”²⁶⁷

❧ ZNANJE JE BITNIJE OD HRANE I PIĆA ❧

Ahmed b. Hanbel, rhm, je rekao: “Da nema (šerijatskog) znanja ljudi bi bili poput stoke. Narodu je potrebnije znanje od hrane i pića. Hrana i piće trebaju im u toku dana dva ili tri puta, a znanje im je uvijek potrebno.”²⁶⁸

❧ NIJE SVAČIJE DA VAZI LJUDIMA ❧

Alija b. Ebi Talib, radijallahu anhu, ušao je jednog dana u mesdžid dok je neki čovjek vazio ljudima i opominjao ih, pa ih je upitao: “Ko vam je ovaj?”, a oni mu rekoše: “Čovjek koji savjetuje ljude i opominje ih.” Alija im reče: “Ne, nije to čovjek koji opominje, nego on želi da kaže: ‘Ja sam taj i taj, pa me upoznajte i znajte za mene!’” Zatim je poslao po njega da bude doveden, te ga je upitao: “Da li znaš napraviti razliku između derogiranog i derogirajućeg dokaza?” - “Ne znam!”, odgovori čovjek,

²⁶⁷ *Medžmū'ul-fetāva*, 11/520-521.

²⁶⁸ Ibnul-Kajjim, *I'ālāmul-muvekki'in*, 2/182.

pa mu Alija reče: “Onda bježi iz našeg mesdžida i nemoj ništa vaziti niti ikoga opominjati!”²⁶⁹

❧ DA LI TE ALLAH VOLI? ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, kaže: “Onaj koga Allah voli zaposli ga onim što On voli.”²⁷⁰

❧ KO JE NAJBOLJI ŠEJH?! ❧

Ibnul-Dževzi, rhm, kaže: “Upoznao sam mnogo šejhova, bili su različiti, različitog stepena znanja, ali za mene je bio najkorisniji onaj ko je radio po svom znanju, iako su drugi bili od njega učeniji.”²⁷¹

❧ POKAZATELJI ISTINSKE SREĆE ❧

Ebu Ali el-Džūzdžani, rhm, ističe: “Neki pokazatelji istinske sreće za čovjeka su: lahko mu je činiti pokornosti, slijedi sunnet u svojim djelima, druži se s dobrima, lijepo se ponaša prema braći u vjeri, čini dobročinstvo ljudima, vodi brigu o muslimanima i pazi na svoje vrijeme.”²⁷²

²⁶⁹ *El-Fevaid*, str. 118.

²⁷⁰ *El-'Ubūdijje*, str. 113.

²⁷¹ *Sajdul-bātir*, str. 158.

²⁷² Šātibi, *El-'Iatīsām*, 1/154.

❧ ILI SUNNET ILI NOVOTARIJA... ❧

Imam Ibn Hazm, rhm, je rekao: “Nismo vidjeli da je neki sunnet napušten, a da u isto vrijeme nije novotarija raširena!”²⁷³

❧ BJEŽALI BI OD POPULARNOSTI ❧

Muhammed b. Sirin, rhm, jednom prilikom je rekao Sabitu el-Bunaniju: “Nije me spriječilo da s vama više sjedim osim strah da radi toga postanem popularan.”²⁷⁴

❧ NIŠTA BEZ NAMAZA ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: “Nijedno čovjekovo dobro djelo neće biti primljeno ukoliko ne klanja namaz jer namaz je uvod u knjigu njegovih djela i to je glavnica njegove zarade, a nemoguće je zamisliti zaradu bez glavnice imetka.”²⁷⁵

❧ ZAŠTO OKASNI POMOĆ? ❧

Hafiz Ibn Hadžer, rhm, kaže: “Uzvišeni Allah daje izlaz iz iskušenja i nedaća Svojim odabranim

²⁷³ *El-Muhalla*, 1/149.

²⁷⁴ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubra*, 7/149.

²⁷⁵ *Es-Salātu ve hukmu tārikiba*, str. 63.

robovima, ali zna se desiti da to nekada zakasni nekima od njih da bi ih to odgojilo i da bi im se povećala nagrada.”²⁷⁶

❧ OD NAJVEĆIH MUSIBETA... ❧

Abdullah b. el-Mubarek, rhm, je rekao: “Od najvećih musibeta jeste to da je čovjek svjestan svojih propusta i manjkavosti, ali tome ne pridaje pažnje, niti ga to žalosti.”²⁷⁷

❧ TRAGAJ ZA NJIHOVIM SIJELIMA... ❧

Hasan el-Basri, rhm, kaže: “Čitav dunjaluk je tama i mrak osim sijela islamskih učenjaka.”²⁷⁸

❧ NIJE SVAKI SAVJETNIK SAVJETNIK ❧

Neki čovjek upitao je Mis'ara b. Kidama, rhm: “Da li voliš da te neko posavjetuje?”, pa je rekao: “Ako je riječ o iskrenom savjetniku – volim, a ako je riječ o onom koga raduju moje greške – ne volim!”²⁷⁹

²⁷⁶ *Fethul-Bari*, 6/483.

²⁷⁷ Bejheki, *Šu'abul-iman*, 2/271.

²⁷⁸ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/221.

²⁷⁹ Ibn Muflih, *El-Ādābus-šer'ijje*, 1/290.

❧ ULEMA JE POPUT ZVIJEZDA ❧

Ebu Muslim el-Havlani, rhm, je kazao: “Primjer uleme na Zemlji je kao primjer zvijezda na nebesima: kada se pojave – ljudi se znaju orijentisati, a kada se izgube – ljudi izgube orijentaciju.”²⁸⁰

❧ KOLIKO ZNAŠ KUR'ANA? ❧

Enes b. Malik, radijallahu anhu, kaže: “Jedan od nas kada bi naučio suru El-Bekare i Alu Imran napamet, mi bismo ga smatrali velikanom.”²⁸¹

❧ NE UZDIŽI DIRHEME... ❧

Hasan el-Basri, rhm, je rekao: “Tako mi Allaha, nikada nije neko uzdizao dirhem, a da ga Uzvišeni Allah nije radi toga ponizio!”²⁸²

❧ ŠTA SU RADILI U KUĆAMA? ❧

Neko je upitao Nafi'u, rhm, Ibn Omerovog štićenika: “Kako je Ibn Omer, radijallahu anhum, provodio vrijeme u svojoj kući?”, pa je rekao: “Vi

²⁸⁰ Bejheki, *El-Medhal*, br. 393.

²⁸¹ Ahmed, br. 12216.

²⁸² Ahmed, *Eṣ-Ṣaḥiḥ*, br. 1536.

to niste u stanju! On bi abdestio za svaki namaz, a između toga bi učio Kur'an iz mushafa.”²⁸³

❧ NEMARNOST PREMA SUNNETU ❧

Hafiz Ibnul-Mulekkin, rhm, kaže: “O misvaku je zabilježeno više od stotinu hadisa, pa čuditi je se, zaista, da jedan sunnet bude prenijet u toliko hadisa, a većina ljudi ga zapostavlja, pa čak i mnogi učenjaci – što je velika propast.”²⁸⁴

❧ BUDI GARIB ❧

Ebu Bekr el-Adžurri, rhm, kaže: “Onaj kome je drago da dostigne stepen gariba²⁸⁵ neka se strpi na osorosti roditelja, supruge, braće i familije.”²⁸⁶

❧ PREZIRALI BI DA IH DRUGI SPOMINJU ❧

Šu'be b. el-Hadždžadž, rhm, prenosi: “Znao sam odlaziti sa Ejjubom es-Sehtijanijem da obavimo neku potrebu, pa bi išao tamo i ovamo sporednim

²⁸³ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubra*, 4/128.

²⁸⁴ *El-Bedrul-munir*, 2/68.

²⁸⁵ Aludira na hadis: “Islam je počeo kao čudan i ponovo će postati čudan kao što je i počeo, pa blago li se čudacima – garibima!” (Muslim, 232)

²⁸⁶ *El-Gurabā*, str. 37.

putevima kako ga ljudi ne bi prepoznali, te bi se pravdao: 'Ljudi o meni pričaju, a ja ne volim da o meni pričaju.'”²⁸⁷

❧ NOVOTARIJA JE GORA OD GRIJEHA ❧

Malik b. Enes, rhm, je rekao: “Kada bi čovjek počinio sve velike grijeha, ali nije upadao u ove novotarije, nadao bih se dobru za njega na ahiretu. Onaj ko umre na Sunnetu neka se raduje.”²⁸⁸

❧ SUOSJEĆANJE S DRUGIMA... ❧

Muhammed b. Munazir, rhm, prenosi: “Dok sam hodao s Halilom b. Ahmedom pukla mi je papuča, pa je i on skinuo svoje papuče. Upitao sam ga: ‘Zašto to radiš?’, a on mi reče: ‘Suosjećam se s tobom u hodanju bez papuča.’”²⁸⁹

❧ ŠTA JE NAJBOLJI ZIKR? ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Onaj ko se bavi učenjem korisnog znanja, nakon izvrša-

²⁸⁷ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 3/6.

²⁸⁸ Herevi, *Zemmul-keleami ve eblibi*, 5/77.

²⁸⁹ Ibn Ebi Dunja, *Mekārimul-ahlak*, str. 94.

vanja farzova ili sjedne (u halku) da nauči fikh ili drugog podučiti – to se smatra najboljim zikrom.”²⁹⁰

❧ NE IGRAJ SE S PROPISIMA ❧

Neki čovjek rekao je Ibn Abbasu, radijallahu anhumu: “Dao sam razvod supruzi hiljadu puta?”, a mu on reče: “Tri puta je razvod, a ostalo je grijeh i izigravanje s Allahovim ajetima!”²⁹¹

❧ NEKADA SE MALO OSAMI ❧

Mesruk b. el-Edžde'a, rhm, kaže: “Čovjek bi se trebao nekada malo osamiti i prisjetiti svojih grijeha i zamoli Allaha da mu ih oprost.”²⁹²

❧ KADA TE NEKO POHVALI U LICE... ❧

Jezid b. Mejsere, rhm, kaže: “Kada te neko pohvali u lice, suprotstavi mu se, ispolji srdžbu, nemoj mu dopustiti da to radi i reci: ‘O Allahu, nemoj me kažnjavati zbog onoga što govore i oprost mi ono što oni ne znaju!’”²⁹³

²⁹⁰ *Medžmu'ul-fetāwa*, 10/661.

²⁹¹ Ibn Ebi Šejbe, *El-Musannef*, br. 17804.

²⁹² Hattabi, *El-'Uzle*, str. 35.

²⁹³ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 5/240.

❧ ALLAH NE VOLI NERED ❧

Mejmunah, radijallahu anha, jednom je ugledala zrno nara/šipka bačeno na zemlju, pa ga je uzela i rekla: “Allah, doista, ne voli nered!”²⁹⁴

❧ SA TAKVIMA SE NE DRUŽI ... ❧

Imam Šafija, rhm, je rekao: “Onaj ko ne voli šerijatsko znanje u njemu nema hajra. Nemoj sa takvima graditi poznanstva, niti prijateljstva.”²⁹⁵

❧ KOLIKO TI PRIPADA OD ŽIVOTA? ❧

Imam Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: “Ako čovjek za svoj namaz neće biti nagrađen osim onoliko koliko je bio prisutan u namazu onda isto tako od svog života neće imati koristi (na ahiretu), osim koliko je posvetio Allahu i proveo u ime Allaha.”²⁹⁶

❧ OBUČI LIJEPU ODJEĆU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, je rekao: “Onaj ko obuče lijepu odjeću kako bi time pokazao

²⁹⁴ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-lubra*, 8/110.

²⁹⁵ Vessābi, *Nešru tajjūt-ta'rif*, br. 70.

²⁹⁶ *El-Dževābul-kāfi*, str. 157.

Allahovu blagodat prema njemu, te da bi se njome potpomogao u pokornosti Allahu, bit će radi toga nagrađen.”²⁹⁷

❧ ISKORISTI VRIJEDNE TRENUTKE... ❧

Halid b. Ma'dan, rhm, kaže: “Kada jednom od vas budu otvorena vrata nekog dobrog djela,²⁹⁸ neka požuri s činjenjem istog jer ne zna kada će mu ponovo biti zatvorena vrata.”²⁹⁹

❧ LIJEK TRAŽI U KUR'ANU ❧

Ibn Kajjim el-Dževzijje, rhm, je rekao: “Allah, subhanehu ve te'ala, nikada nije spustio korisniji, niti obuhvatniji, niti veličanstveniji, niti učinkovitiji lijek u otklanjanju bolesti od Kur'ana.”³⁰⁰

❧ NE OTKRIVAJ SVOJA DOBRA DJELA ❧

Prenosi se da je neki čovjek upitao Temima ed-Darija, radijallahu anhu: “Koliko klanjaš po noći?”, pa ga je to žestoko rasrdilo, zatim je rekao: “Tako

²⁹⁷ *Medžmu'ul-fetāwa*, 22/139.

²⁹⁸ tj. kada mu se ukaže prilika ili osjeti lahkoću i raspoloženje.

²⁹⁹ Ahmed b. Hanbel, *Eṣ-Ṣuḥb*, br. 2265.

³⁰⁰ *Ed-Dān ved-devā*, str. 6.

mi Allaha, da klanjam samo jedan rekat u noći, to mi je draže nego da čitavu noć klanjam, pa onda o tome govorim ljudima!”³⁰¹

❧ MALO JE DOVOLJNO... ❧

Imam Ebu Amr el-Evza'i, rhm, je rekao: “Onaj ko se često prisjeća smrti, zadovoljan je od dunjaluka s malo, a onaj ko je svjestan da je njegov govor od djela (za koja će biti pitan), malo će pričati.”³⁰²

❧ ČEMU SE ŠEJTAN OBRADUJE? ❧

Dža'fer b. Muhammed, rhm, je rekao: “Ničija smrt nije draža šejtanu od smrti učenjaka.”³⁰³

❧ PAZI DA NE PADNEŠ U ALLAHOVIM OČIMA... ❧

Ali b. Bekkar, rhm, je govorio: “Da sretnem šejtana draže mi je nego da sretnem Huzejfu el-Mer'ašija! Strah me je da pred njim se počnem pretvarati i uljepšavati svoj govor, ali ne radi Allaha, pa radi toga padnem u Allahovim očima!”³⁰⁴

³⁰¹ Ibul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 1/290.

³⁰² Bejheki, *Eż-Zuhdul-kebir*, str. 227.

³⁰³ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/235.

³⁰⁴ Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 2/411.

❧ U ALLAHA SE POUZDAJ ❧

Hafiz Ibn Hadžer, rhm, kaže: “Onaj čiji oslonac na Allaha bude potpuno iskren i ispravan, Allah će ga podržati i pomoći.”³⁰⁵

❧ KAKO SU IZGLEDALA SIJELA POSLANIKA? ❧

Sehl b. Abdullah et-Tusteri, rhm, kaže: “Onaj ko želi da zna kako su izgledala sijela poslanika neka pogleda u sijela islamskih učenjaka.”³⁰⁶

❧ NAGOVJEŠTAJ SMRTI... ❧

Ebul-Feredž Ibnul-Dževzi, rhm, tvrdi: “Nema bolje opomene od pojave sijedih dlaka.”³⁰⁷

❧ POSEBNI ALLAHOVI ROBOVI ❧

Prenosi se da je Džafer b. Muhammed, rhm, rekao: “Doista među Allahovim stvorenjima ima onih koje je Allah nadahnuo da ispunjavaju potrebe drugima. Oni smatraju plemenitost ponosom i

³⁰⁵ *Fethul-Bāri*, 4/472.

³⁰⁶ Hatib el-Bagdadi, *El-Fekihu vel-mutefekkih*, str. 117.

³⁰⁷ *Et-Tefsire*, str. 320.

davanje prednosti drugima bogatstvom, a Allah voli lijepe moralne osobine.”³⁰⁸

❧ NE OKREĆI SE OD TEVHIDA I SUNNETA ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, kaže: “Onaj ko okrene glavu od tevhida, on je mušrik, bilo mu pravo ili ne; onaj ko okrene glavu od sunneta, on je novotar i u zabludi je, bilo mu pravo ili ne!”³⁰⁹

❧ NE KUPUJ SVE ŠTO POŽELIŠ ❧

Ibn Abbas, radijallahu anhumā, je rekao: “Onaj ko bude kupovao ono što mu ne treba vjerovatno će morat prodavati ono što mu treba.”³¹⁰

❧ PUTEVI KOJI VODE KA ŠIRKU ❧

Jedan čovjek obavio je hadždž i s hadždža je ponio kamenčiće koje je uzeo iz Mesdžidul-harama, pa je upitao imama Ebu Ishaka el-Džubnijanija, rhm: “Da li želiš da ti dadnem malo kamenčića, pa da na njih činiš zikr?”, a on mu reče: “Budalo jedna!

³⁰⁸ Ibnul-Haddad, *El-Džerherun-nefis*, str. 147.

³⁰⁹ *Iğāsetul-lehfān*, 1/214.

³¹⁰ Ebu Nu'ajm, *Hiljetul-evlija*, 10/243.

Baci te kamenčiće, pa zbog manjih stvari ljudi su počeli da obožavaju kamenje/kipove.”³¹¹

❧ NE RUGAJ SE DRUGIMA ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: “Ako bih se izrugivao s psom, zaista bih se pobojavao da radi toga ne budem pretvoren u psa.”³¹²

❧ ZAŠTO SU UČENJACI GRUBI? ❧

Neka žena rekla je Ibrahimu en-Neha'iju, rhm: “Vi ste, o učenjaci, najgrublji ljudi!”, pa joj on reče: “Što se tiče grubosti, znanje je uz nas, a neznanje uz one koji nam se suprotstavljaju, a oni odbijaju osim da se bore protiv našeg znanja svojim neznanjem, pa ko je to u stanju biti strpljiv na tome?!”³¹³

❧ NEMA TJESKOBE ZA ONE KOJI SE VOLE ❧

Ebu Muhammed el-Jezidi, rhm, prenosi: “Otišao sam kod Halila b. Ahmeda radi neke potrebe, pa mi on reče: ‘O Ebu Muhammede, dođi, sjedni ovamo kraj mene!’, a ja mu odgovorih: ‘Neka, ne bih da te

³¹¹ Kādi Ijād, *Tertibul-medārik*, 6/243.

³¹² Ibnul-Mubarek, *Eṣ-Ṣubḥ*, br. 741.

³¹³ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 1/255.

stijesnim!’, pa mi on reče: ‘Zaista čitav dunjaluk je tijesan onima koji se mrže, a pedalj kroz pedalj nije tijesan onima koji se vole!’”³¹⁴

❧ OPASNO JE BITI ZADIVLJEN SOBOM ❧

Mutarraf b. Abdullah b. eš-Šihhir, rhm, kaže: “Draže mi je da prespavam cijelu noć ne klanjajući dobrovoljni namaz i tako osvanem kajuci se radi toga nego da provedem cijelu noć u namazu, pa osvanem zadivljen samim sobom.”³¹⁵

❧ KOMU TREBA NAPRAVITI MJESTO? ❧

Abbad el-Basri, rhm, je rekao: “Mjesto na sijelu se pravi trojici: hafizu Kur'ana, učenjaku hadisa i onome ko je osijedio u islamu.”³¹⁶

❧ BRINI SE O SEBI, A NE O DRUGIMA ❧

Ibn Aiše, rhm, pripovijeda da su neki mudraci govorili: “Nemoj da te zaposle grijesi drugih ljudi, pa da zbog toga zaboraviš na svoje grijeh; nemoj da te zaposle blagodati koje su date drugima, pa da

³¹⁴ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ablākir-rāvi*, 1/178.

³¹⁵ Ahmed b. Hanbel, *Ez-Zuhd*, br. 1342.

³¹⁶ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ablākir-rāvi*, 1/344.

zaboraviš Allahove blagodati prema tebi; nemoj u ljudima ubijati nadu u Allahovu milost, a ti se nadaš Allahovoj milosti za sebe!”³¹⁷

❧ **NAUČI KAKO SE POSTAVLJA PITANJE** ❧

Malik b. Enes, rhm, prenosi: “Jednom prilikom Ibn Adžlan je došao kod Zejda b. Eslema da ga pita o nečemu, ali se zapetljao dok je postavljao pitanje, pa mu Zejd reče: ‘Idi, prvo nauči kako se postavlja pitanje, pa onda dođi da pitaš!’”³¹⁸

❧ **NE PREKIDAJ DRUGOG U GOVORU** ❧

Ibn Abdil-Berr, rhm, kaže: “Lošim ponašanjem smatra se da prekidaš govor svoga sugovornika ili da prije njega dovršiš ono što je krenuo da kaže. To je krajnji vid lošeg odgoja. Dužan si da ga saslušaš do kraja kao da to nikada nisi čuo prije njega.”³¹⁹

❧ **PREDNOST SE DAJE STARIJEM** ❧

Malik b. Migvel, rhm, pripovijeda: “Hodao sam zajedno sa Talhom b. Musarrifom, pa smo naišli na

³¹⁷ Dineveri, *El-Mudžālese ve dževāhirul-ilm*, 4/527.

³¹⁸ Ibn Sa'd, *Et-Tabakātul-kubra*, 5/413.

³¹⁹ *Behdžetul-medžālīs*, str. 4.

uzak prolaz, a on je ušao prije mene, zatim se okrenuo i rekao: ‘Da znam da si stariji od mene, barem samo jedan dan, ne bih krenuo prije tebe!’”³²⁰

❧ NE KORISTI VJERU ZA DUNJALUK ❧

Muhammed b. Jusuf el-Asbehani, rhm, ne bi kupovao namirnice uvijek na istom mjestu i govorio bi: “Možda me trgovci prepoznaju i radi mog znanja počnu mi popuštati i dodvoravati se, a ja ne želim da budem od onih koji jedu putem vjere!”³²¹

Ibn Muhajriz, rhm, ušao je u prodavnicu da kupi nešto, pa neko od prisutnih povika: “Znate li ko je ovo?! Pa ovo je Ibn Muhajriz! Dobro gledajte kako ćete mu prodati!”, a on mu reče: “Ja sam došao da kupim svojim imetkom, a ne svojom vjerom!”³²²

❧ NOVOTARIJA JE DRAŽA ŠEJTANU ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Šejtanu je novotarija draža od drugih grijeha zato što grješnik zna da griješi i kaje se za svoje grijeha, dok novotar

³²⁰ Hatib el-Bagdadi, *El-Džāmi'u li ablākir-rāvi*, 1/170.

³²¹ Ibnul-Dževzi, *Sifet-us-safve*, 2/286.

³²² Bejheki, *Šu'abul-iman*, br. 4920.

misli da je ono što on radi dobro djelo i ne kaje se za njega.”³²³

❧ KRATKI VAZOVİ SU KORISNIJI ❧

Hafiz Ibn Abdil-Berr, rhm, je rekao: “Ulema prezire vazove u kojima jedan dio potisne drugi u zaborav radi dužine vaza, a smatraju pohvalnim one vazove u kojima slušalac uzme pouku i zapamti savjet, a to nije moguće osim ako je vāz kratak.”³²⁴

❧ NE MOGU TI HALALITI HARAM! ❧

Neki čovjek rekao je Ibn Sirinu, rhm: “Ružno sam govorio o tebi, pa mi halali?”, a on mu odgovori: “Pa ne mogu ti ja halaliti ono što ti je Allah oharamio!”³²⁵

❧ KO SU ONI KOJI VOLE ZNANJE? ❧

Hatib el-Bagdadi, rhm, kaže: “Neki učenjaci imali su običaj kada nekoga poduče šerijatskom pitanju da ga upitaju o njemu nakon određenog vremena, pa ako vide da je zapamtio, znaju da ta

³²³ *Medžmū'ul-fetāwa*, 11/633.

³²⁴ *El-Istizkār*, 2/364.

³²⁵ Ibn Abdil-Berr, *Behdžetul-medžālis*, str. 86.

osoba voli znanje, pa mu se posvete i dadnu mu još znanja, a ako vide da nije zapamtio, te se pravda kako je naučio, ali zaboravio ili je zapisao, ali ne zna gdje – ostave ga i ne podučavaju dalje.”³²⁶

❧ UDALJI SE OD GRIJEŠNIKA ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmije, rhm, kaže: “Niko ne bi trebao da se druži s nepravednicima, bludnicima, novotarima, razvratnicima i ostalim grješnicima, osim na način da bude siguran od Allahove kazne, a najmanji vid toga je da im se suprotstavi, te da ih prezire i iskaže im neprijateljstvo onoliko koliko je u mogućnosti.”³²⁷

❧ PROVODE NOĆI PRED GOSPODAROM... ❧

Prenosi se da je Ibn Abbas, radijallahu anhumu, proučio ajet: **“... i oni koji provode noći pred Gospodarom svojim na sedždu padajući i na kijamu stojeći”** (*El-Furkan*, 64), pa je rekao: “Onaj ko klanja nakon jacie namaza dva ili više rekata

³²⁶ *El-Fekihu vel-mutefekkih*, 2/202.

³²⁷ *Medžmu'ul-fetāwa*, 15/324.

takav je od onih koji provode noći pred Allahom padajući na sedždu i stojeći na kijamu.”³²⁸

❧ EVLIJA U JAVNOSTI, A U TAJNOSTI? ❧

Bilal b. Sa'd, rhm, je rekao: “Nemoj biti Allahov evlija u javnosti, a Njegov neprijatelj u tajnosti!”³²⁹

❧ ŠTETNOST NOVOTARIJE ❧

Ebu Idris el-Havlani, rhm, kaže: “Da vidim u džamiji vatru rasplamsalu draže mi je nego da vidim novotariju koja se ne može promijeniti.”³³⁰

❧ OBAVEZE PREMA ULEMI ❧

Prenosi se da je Alija b. Ebi Talib, radijallahu anhu, govorio: “Prava koje si dužan ispuniti prema alimu (učenjaku) su sljedeća: kada dođeš na skup da njega posebno poselamiš, a ostale općenito, da sjedneš ispred njega, da ne pokazuješ rukama u njegovom prisustvu, da ne namiguješ očima, da ne govoriš: ‘Taj i taj govori suprotno onome što ti spominješ’, da ga ne uzimaš za odjeću, da ne budeš

³²⁸ Begavi, *Me'ālimut-tenzīl*, 6/94.

³²⁹ Ebu Nu'ajm, *Hišjetul-evlija*, 5/228.

³³⁰ Ibn Betta, *El-Ibānetul-kubra*, 2/514.

naporan pitanjima. On je, doista, poput zalivene palme – svako malo s nje na tebe spada dobro.”³³¹

❧ ČEGA SE TREBA BOJATI UČENJAK? ❧

Hafiz Abdul-Ganijj el-Makdisi, rhm, bio je upitan: “Zašto nam ne citiraš hadise napamet bez knjige?”, pa je rekao: “Bojim se samodopadanja!”³³²

❧ ZNALI SU DA ĆE BITI PITANI... ❧

Abdurrahman b. Ebi Lejla, rhm, kaže: “Zatekao sam stotinu i dvadeset Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba u džamiji i niko od njih nije držao predavanje niti je odgovarao na pitanja, a da nije priželjkivao da ga neko drugi u tome zamijeni.”³³³

❧ NAJBOLJA I NAJGORA TRGOVINA ❧

Ebu Hatim er-Razi, rhm, je rekao: “Najbolja trgovina je spominjanje Allaha, a najgora trgovina je spominjanje ljudi!”³³⁴

³³¹ Ibn Abdil-Berr, *Džāmi'u bejānil-ilmi ve fadlih*, 1/578.

³³² Ibn Redžeb, *Zejlul Tabakātil-hanābile*, 3/7.

³³³ Ibn Abil-Berr, *Džāmi'u bejānil-'ilmi ve fadlih*, 2/41.

³³⁴ Ibn Abdil-Berr, *Behdžetul-medžālis*, str. 86.

❧ POPULARNOST JE ISKUŠENJE ZA ISKRENE... ❧

Ahmed b. Hanbel, rhm, je govorio: “Volio bih da budem u nekoj ulici u Mekki gdje me niko ne poznaje. Iskušam popularnošću. Svakog jutra i noći radi toga priželjkujem smrt.”³³⁵

❧ OGAVNOST DUHANA ❧

Šejh Abdullah b. Humejd, rhm, tvrdi: “Pročitao sam u povijesti Turske države da bi kažnjavali one koji koriste duhan kada se tek pojavio, tako što su mu na živo skidali kožu s tijela.”³³⁶

❧ NEĆEMO BITI PITANI O DRUGIMA ❧

Hafiz Ibn Abdil-Berr, rhm, kaže: “Muslimanska ulema je jednoglasna da Uzvišeni Allah neće pitati Svoje robove na Sudnjem danu ko je najbolji od Njegovih robova niti da li je taj i taj bolji od toga i toga, kao što su jednoglasni da o tome niko neće biti pitan u kaburu. Međutim, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, pohvalio je neke osobine i neke

³³⁵ Zehebi, *Sijeru e'alāmin-nubelā*, 11/216.

³³⁶ *Šerhu Kitabit-tevhid*, str. 455.

vrline, pa onaj ko se njima okiti takav će dostići visoke stepene.”³³⁷

❧ PAZI SE GRIJEHA! ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: “Grijesi su poput rana na tijelu, ne zna se koja rana može dovesti do smrti.”³³⁸

❧ KAKO PREPOZNATI PRAVOG PRIJATELJA? ❧

Dijauddin Ibnul-Esir el-Katib, rhm, kaže: “Nije pravi prijatelj onaj ko broji greške svoga prijatelja, pa ga obračunava za sve što je uradio, bilo malo ili veliko, nego je pravi prijatelj onaj ko ide uz svog prijatelja i onda kada šepa i drži ga na ispravnom putu i onda kada želi ići krivinama; to je onaj koji kada vidi nešto loše, pregazi ga nogom, a kada vidi nešto dobro, digne ga visoko poput zastave!”³³⁹

❧ SAMO ALLAH JE VJEČAN ❧

Hafiz Ibn Kesir, rhm, navodi u svojoj povijesti: “Zatim je nastupila 157. hidžretska godina. U njoj

³³⁷ *El-Istizkār*, 5/107.

³³⁸ *El-Fevāid*, str. 41.

³³⁹ *El-Meselus-sāir*, 1/116.

je abasijski halifa Ebu Dža'fer el-Mensur sagradio svoj dvorac u Bagdadu kojeg je nazvao 'Vječnost', nadajući se da će ostati što duže na dunjaluku, ali baš kada je završena gradnja dvorca on je umro, a dvorac je uništen nakon njega.”³⁴⁰

❧ RIJEČI ISKRENOSTI ❧

Ibn Hazm el-Endelusi, rhm, kaže: “Neka rob što više izgovara: *'la ilahe illellah'* jer su to riječi koje se izgovaraju pokretom jezika bez pomjeranja usana, a onaj ko sjedi u blizini ništa ne primijeti.”³⁴¹

❧ POKAJANJE ZBOG OSTAVLJANJA NAREDBI ❧

Šejhul-islam Ibn Tejmijje, rhm, tvrdi: “Pokajanje zbog ostavljanja dobrih djela koja su naređena je bitnije od pokajanja radi učinjenih grijeha.”³⁴²

❧ KAKO PREPOZNATI PRAVOG HAFIZA ❧

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, je rekao: “Učać Kur'ana prepoznaje se po neprospavanim noćima dok drugi spavaju, po danima provedenim

³⁴⁰ *El-Bidāje ven-Nihāje*, 10/115.

³⁴¹ *Resāilu Ibn Haẓm*, 3/150.

³⁴² *Džāmi'ur-resāil*, 1/228.

u učenju dok se drugi svakojako zabavljaju, po plaću dok se drugi smiju, po pobožnosti dok drugi lumpuju, po šutnji dok se drugi bave svim i svačim, po skrušenosti dok se drugi prave važni i po sjeti i tuzi dok se drugi vesele.”³⁴³

❧ ODNOS LICEMJERA PREMA NAMAZU ❧

Ibnul-Kajjim, rhm, je rekao: “Šest je osobina u namazu svojstveno munaficima: lijenost prilikom ustajanja na namaz, pretvaranje pred drugima prilikom obavljanja namaza, odgađanje namaza, brzo obavljanje namaza, malo spominjanja Allaha u namazu i ostavljanje namaza u džematu.”³⁴⁴

❧ OD KAKO SAM SAZNAO... ❧

Imam Buhari, rhm, kaže: “Čuo sam Ebu Asima Ed-Dahhaka b. Mahleda, rhm, kako govori: ‘Od kako sam saznao da je gibet (ogovaranje) haram nisam nikoga ogibetio!’”³⁴⁵

³⁴³ Ebu Ubejd, *Fadā'ilul-Kur'an*, str. 113.

³⁴⁴ *Es-Salātu ve bukmu tārikiba*, str. 123.

³⁴⁵ Nevevi, *Tehẓibul-esmāi vel-lugāt*, 2/250.

NE PRIČAJ O ONOME ŠTO NE ZNAŠ

Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani, rhm, kaže: “Kada čovjek govori o onome što mu nije struka dođe s raznim čudnim stavovima.”³⁴⁶

³⁴⁶ *Fethul-Bari*, 3/584.

Index manje poznatih pojmova

ahiret	drugi, vječni svijet
ajet	Kur'an je sastavljen iz 114 sura/odlomaka, a svaka sura od određenog broja ajeta/stihova; dakle, ajet je stih iz nekog kur'anskog odlomka
akida	vjerovanje, čvrsto ubjeđenje
alim	učenjak
ashab	svaka osoba koja je sreća Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, za vrijeme njegovog života, povjerovala u njega kao poslanika i umrla kao musliman.
b.	skraćenica od <i>ibn</i> , što na ar. jez. znači: sin/dijete, a piše se između dva imena, kao npr. Malik b. Enes, tj. Malik sin Enesov
ders	predavanje, izlaganje, govor
dova	molitva, molba, dozivanje
dunjaluk	prvi, prolazni svijet
džahil	neznalica, neuk, nedoučen
Džehen-nem	mjesto vječne patnje nevjernika i privremene patnje griješnih vjernika na drugom vječnom

	svijetu, nakon smrti i polaganja računa na Sudnjem danu
džehl	neznanje
Džennet	mjesto vječnog uživanja iskrenih vjernika na drugom svijetu, nakon smrti i polaganja računa na Sudnjem danu
džihad	borba na Allahovom putu
edeb	moral, dobroćudnost, kultura, bonton
ehlu sunne vel- džemā'a	sljedbenici sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i onoga na čemu su bili jednoglasni njegovi ashabi, radijallahu anhum
emanet	povjerenje
emir	onaj koji naređuje, zapovjednik
evlija	odabrani rob, pobožnjak, onaj koga je Allah uzeo pod Svoje okrilje i zaštitu
farz	obaveza, stroga naredba
fekih	učenjak, onaj koji razumije vjeru i vjerske propise
fetva	šerijatsko-pravno rješenje/izlaz na postavljeno pitanje o određenom propisu

fikh	razumijevanje šerijatskih propisa
fitna	smutnja, iskušenje
garib	čudak, onaj ko je usamljen, nepoznat
gibet	ogovaranje, spominjanje muslimana po lošem u njegovom odsustvu
gurbet	čudnost, usamljenost
hadis	izreke, riječi, postupci, savjeti Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem
hajr	dobro
halal	ono što je dozvoljeno
halaliti	oprostiti, preći preko pogreške, odreći se prava
halifa	nasljednik Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vlasti, vladar svih muslimana u islamskoj državi
halka	kružok – skupina učenika koja se okupi oko učitelja u obliku kruga radi podučavanja
haram	ono što je strogo zabranjeno
haridžije	sekta koja se pojavila nakon smrti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a koja propagira mnoge zablude poput pobune protiv muslimanskih vladara, proglašavanje

	muslimana nevjernicima (neutemeljeni tekfir), ubjeđenje da će onaj ko se ne pokaje za velike grijeha biti vječno u džehennemskoj vatri itd.
ibādet	sveobuhvatni termin za sve što Allah voli i čime je zadovoljan, od riječi i dijela, javnih i tajnih
imam	predvodnik, uglednik, onaj za kojim se drugi povode; najčešće se koristi za velike i poznate islamske učenjake koji su općeprihvaćeni kao autoriteti
iman	vjerovanje, ubjeđenje, potvrđivanje
inšallah	ako Allah da, ako Allah odredi
istigfar	traženje oprosta od Allaha
kabur	mezar, grob, mjesto ukopa umrlog
kadija	sudija u šerijatskoj/islamskoj državi
magfiret	oprost grijeha
mehr	vjenčani poklon kojeg muž daje supruzi
menhedž	usmjerenje u razumijevanju i ispovijedanju vjere
mesdžid	džamija, mjesto gdje muslimani obavljaju redovnu dnevnu grupnu molitvu-namaz

mevlud	neutemeljeno obilježavanje Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, rođendana
mezheb	pravna škola u islamu, što podrazumijeva način razumijevanja fikhskih propisa i metodologiju izvlačenja istih iz šerijatskih argumenata; najpoznatija su četiri mezheba: hanefijski, malikijski, šafijski i hanbelijski; a termin mezheb koristi se također i za ideološka usmjerenja, pa se kaže npr. mezheb haridžija, tj. njihova ideologija
mudžahid	borac na Allahovom putu
mudžtehid	učenjak koji je dostigao stepen da na osnovu dokaza iz Kur'ana i Sunneta donosi pravna rješenja i izvlači šerijatske propise
muftija	onaj koji izdaje fetve/šerijatsko-pravne decizije, daje šerijatska rješenja i mišljenja na novo-nastala pitanja, pojašnjava šerijatski stav o propisima o kojima biva upitan
mu'min	pravi, iskreni vjernik
munafik	licemjer, dvoličnjak
mushaf	knjiga u kojoj je zapisan Kur'an
musibet	iskušenje, nedaća
mušrik	monogobožac, onaj koji čini djela širka

mutevatir predaja	predaja najvećeg stepena vjerodostojnosti; opće prihvaćena i rasprostranjena; prenosi je u svakoj generaciji veliki broj prenosilaca
mut'a brak	brak kojeg prakticiraju šiije/rafidije, a to je brak na određeni period uz obostrani pristanak, kada se završi dogovoreni period, završava se brak
novotarija	riječ, djelo i ubjeđenje koje nije utemeljeno na šerijatskim argumentima a pripisano je lažno islamskom učenju
radijallahu anhu	dova koja se upućuje Allahu nakon spomena nekoga od ashaba, a znači: Allah bio njime zadovoljan; ili se kaže: <i>anba</i> – njome zadovoljan; ili <i>anbuma</i> – njima dvojicom; ili <i>anhum</i> – njima.
rahmet	milost
rh.m.	skraćenica od <i>rahmetullahi alejbi</i> , što na ar. jez. znači: Allah mu se smilovao, neka je na njega Allahov rahmet i sl.
sabur	strpljenje
sahih	ispravno, vjerodostojno, autentično
sallallahu alejhi ve sellem	dova koja se upućuje Allahu nakon spomena imena Njegovog poslanika Muhammeda, a znači: Allah ga spomenuo po dobru u

uzvišenom skupu odabranih meleka i spustio na njega Svoj spas i mir od svega što mu ne dolikuje

selef	prve tri odabrane generacije muslimana (ashabi, tabi'ini i tabi'i tabi'ini); a istovjetno se njima pripisuju i svi oni koji dosljedno slijede njihovo razumijevanje vjere koje su oni preuzeli od Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem
sunnet	sve ono što je preneseno od Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, dijela, prešutnih odobravanja i moralnih i fizičkih osobina
šejh	učenjak, učitelj, alim
sadaka	dobrovoljno udjeljivanje imetka
selamet	spas, blagostanje
šerijat	islamski vjerozakon
šerijatsko znanje	znanje o Allahu, poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i vjeri islamu
šiije/ rafidije	pokret kojem se pripisuje svako ko daje prednost plemenitom ashabu Aliji b. Ebi Talibu, radijallahu anhu, u redoslijedu hilafeta nad Ebu Bekrom, Omerom i Osmanom, radijallahu anhum, i smatra da vjernici iz <i>ehlul-bejta</i> (Poslanikove, alejhis-selam, porodice)

jedini imaju pravo na hilafet, te se odriču svih drugih halifa i smatraju njihovu vladavinu lažnom i ništavnom; po njihovom vjerovanju izrazita većina ashaba se odmetnula od islama nakon smrti Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem; a pored navedenog poznati su po mnogim idejama i ubjeđenjima karakterističnim za predislamske vatropoklonike

širk	idolatrija, mnogoboštvo, pripisivanje Allahu druga, pripisivanje onoga što je svojstveno samo Allahu nekom/nečem drugom od Njegovih stvorenja
tabi'in	osoba koja je sreća nekog od ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i umrla kao musliman
tekbir	izgovaranje riječi <i>Allahu ekber/ Allah je najveći</i>
tekfir	proglasiti muslimana nevjernikom
teoba	pokajanje
tevhid	monoteizam, jednobojstvo, ispovijedanje jednoće Uzvišenom Allahu u svemu što je od Njegovih posebnosti
ulema	učenjaci
ummet	skupina, grupacija; najčešće se koristi za pripadnike islama – sljedbenike Muhammeda,

sallallahu alejhi ve sellem

zalim nepravednik, zulumćar

ziker spominjanje Allaha

zinaluk blud, nemoral

zindik heretik, licemjer, onaj koji javno ispolji
licemjerstvo i mržnju prema islamu, a tvrdi za
sebe da je musliman

zulum nepravda

